

# ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:  
**Dr. STAUBER JÁNOS**

ARAD, ANUL 54. No. 21,  
1939. január 27., péntek.

Redactor responsabil:  
**SZ. JAKAB GÉZA**

Proprietară: Societatea Anonimă de editură ziarului Aradl Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

## A FORDULAT,

amely a spanyol „vérző aréna” polgárháborújában bekövetkezett Barcelona elestével, sokkal mélyrehatóbb jelentőségű a nemzeti csapatok győzelménél és a kisebbik köztársasági front megsemmisítésénél. Amint a tarragóniai front-áttrésnél már csupán idő kérdése volt Barcelona sorsa, úgy most, Franco bevonulásának pillanatában többé-kevésbé eldöntöttek tekinthető a polgárháború is, Madrid elfoglalása megszűnt presztizskérdéssé lenni, miként elveszítette védelmének további jelentőségét is: a katalániai keleti Pireneusok birtoka a szárazföldön teljesen elzárja Európától a megmaradt csata-területet, amelyet életveszélyes vállalkozás lesz ezentúl a tenger felől közelíteni meg. El tudjuk képzelni, hogy mivé lett a többnapos légitombázás után ez a félmillió, gyönyörű katalán főváros, a Pireneusi félsziget egyik legrégebb kereskedelmi kikötője a Llobregat folyó torkolatánál, hol a Földközi-tenger hullámait virrasztja Kolumbusz Kristóf ércszobra, a Rambla árnyas, kilométerhosszu főúccája, amint a kikötőtől kiindulva a távolban kéklő hegvek felé szeli át a várost... Mivé lehetnek középületei, a Teatro de Liceo, a legmonumentálisabb spanyol színházépület, a XIV. századbeli Santa Maria del Mar gótikusan csipkézett álm-székesegyháza, a bencések ősi temploma, a San Pablo del Campo... A pusztítás nem kímélte sem az örökéletnek szánt gránit-monumentumokat, sem a város körül tarkálló torres-eket, a nyári örömeök tűnő hónapjai számára épített üdülő-villákat s a halál tátongó réseit nem takarhatják eléggé az újra birtokbavett falakon legő nemzeti trikolórok. Francora nagyobb feladat vár most, döntő győzelme után, mint hadjárata afrikai kezdetén: hogyan építi ujja azt a Spanyolországot, amit elpusztítottak csapatai..?

A feladat ebben a pillanatban, az európai helyzet szemszögéből nézve, legalább olyan kérdésnek látszik, mint aminőnek hadjárata igézkedett az első véres esztendő után. A Földközi-tengeri status-quo, Barcelona elestével jelentékeny mértékben változott, mert aminő mértékben Franco új kikötőt nyert a közeli Olaszország felé, ugyanakkor ugyanennyire aggasztó módon zárult le a határ a francia politika részére Madrid felé. Ez a motívum egyáltalában nem lehet közömbös a Quai d'Orsay politikájának, amidőn Párist a spanyol kérdésben eddig is főleg az érdekelte, hogy minő mértékben exponálja magát a nemzeti kormány mellett Róma és Berlin..? A tengely akció-rádiusza ugyanolyan mértékben nyert új területeket, mint aminő szögben elhajlott Rómától Barcelonán át egész a portugál határig. A francia politikának új ténnyel kell számolnia és ugyanezt cselekszi rövidesen London is, amelynek olasz politikája oly sokatmondott szűkszávsággal csak a legutóbbi Chamberlain-látogatás alkalmával tisztelgett a római Ismeretlen Katona emléke előtt. Angliának a „spanyolügy” eddig is csak Földközi-tengeri kérdést jelentett s Barcelona kikötővárosának elfoglalásától tette függővé, hogy mikor ismeri el Franco kormányának hadviselő jellegét. Amióta pedig éppen a londoni hírhedt „benemavatkozási egyezmény” egyszerű papiremlékké vált, az angol realpolitikai szempontok egyre terhesebbé tettek a Downing-street részére a francia kötelezettségeket. Mussolini ezért hangsúlyozta Rómában Chamberlain előtt, hogy Olaszország, Franco győzelme után nem szándékozik továbbra is csapatokat tartani spanyol földön, hódító szándékokat pedig nem ápolhat amugy sem Franco miatt az ibériai félszigeten. Ez a helyzet ténylegesen garanciáteljesebbnek látszott Anglia előtt, mint a köztársasági győzelem esetén bekövetkező szovjet-befolyás a gibraltári bejárat mögött. Angliának hagyományosan kitünő politikai szimata ezuttal sem csatlakozott, elképzeléseit az események igazolták s máris megszábták egyben külpolitikájának irányelveit a közeli jövőre nézve.

A várható angol—olasz Földközi-tengeri fő-

## Miron Cristea pátriárka-kormányelnök nagyhatású beszéde a Nemzeti Ujjászületési Front tanácsának ülésén

„Természetes, hogy nemcsak az etnikai románok iratkoznak be a Frontba, hanem történelmi kisebbségeink tagjai is”

București. Csütörtök délután négy órai kezdettel tartotta meg alakuló ülését a Nemzeti Ujjászületési Frontjának Tanácsa. Az alakuló ülést isztentisztelet előzte meg, majd pedig a Tanács tagjai a szenátus épületébe vonultak. Itt dr. Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök és a Nemzeti Ujjászületési Frontja Tanácsának elnöke elfoglalta az elnöki széket, majd pedig a következő megnyitói beszédet mondotta:

— Tisztelt Legfelsőbb Tanács! A román állam új, tekintély alapon történt megszervezése, valamint az állam alaptörvényei megszüntették a politikai pártokat, amelyek tevékenységéről az elmúlt év folyamán sok szó folyt. De bármennyire is tekintély-alapon történik az ország kormányzása, szükség van arra, hogy természetes kapcsolat, összekötő szerv legyen a Korona és a nép között. A néptömegek megerősítése az a biztosíték, amely az ország előrehaladását elősegítheti. Ezzel a céllal alakult meg az egyetlen politikai szervezet a Nemzeti Ujjászületési Frontja, annak nagytanácsával és direktóriumával, amelyeknek az a feladata, hogy ezt a szervezetet vezessék. A Front egyedül való jellege egyetlen cél körül tömöríti és egységesíti majd az ország tevékeny és termelő erőit. Ez a cél pedig az ország felvirágzása, oly módon, hogy azok, akik most politikailag egységbe forrnak, minden erejükkel a közeli közvetlen és pozitív szolgálatába állítsák. Ily módon emelkedik majd Románia értéke, alkotó ereje és a román nemzet sajátos génusza.

### A legfelsőbb tanács feladatai

— Ennek a Legfelsőbb tanácsnak és a direktóriumnak az a feladata, hogy ebben az irányban nevelje a tömegeket és azok meggyőződésévé tegye ennek az egyetlen Frontnak jelentőségét és célját. Ezeknek a néptömegeknek minden egyes tagja olvanná valóban, hogy bármelyik pillanatban lelkesedéssel végezze el a maga munkahelyén a kötelességét a Trón és a haza érdekében. Másrészt pedig a Legfelsőbb Tanács és a direktórium tagjai, valamint a Front vezetői, akik a polgárság körében élnek, közelről kell ismerjék a hiányokat, a nehézségeket, az életfeltételeket és ezért megfelelő javaslatokat kell előterjeszenek az érdekelteknek a hiányok és a nehézségek kiküszöbölése érdekében, valamint azzal a céllal, hogy könnyebbé váljanak az életfeltételek, fokozódjon a termelés és jobb ellenszolgáltatást találjon a munka.

A római birodalom dicsőséges napjainak történetéből mindenki tudja, hogy milyen büszkeség

töltötte el annak keblét, aki ezt mondhatta magáról: „Civis romanus sum!”, római polgár vagyok. Ez a büszkeség pedig nem azért töltötte el, mert minél több alkalom kínálkozott számára, hogy kihasználja hazáját, hanem azért, mert lehetősége volt arra, hogy minden erejét hazája szolgálatába állítsa és érdemeket, sőt dicsőséget szerezzen azokkal a szolgálatokkal, amelyeket hazájának hozott. Így a mi új alkotmányunk is és annak egész szelleme a polgárok jogait ahhoz a kötelezettséghez fűzi, hogy hazájukat életük legfőbb céljának és alapjának tekintsék és feláldozzák magukat annak épségeért, méltóságáért, egyben pedig munkájukkal hozzájáruljanak erkölcsi felemelkedéséhez és gazdasági előrehaladásához, hittel vállalják azokat a közterheket, amelyeket a törvények rónak rájuk és jószándékkal járuljanak hozzá ezekhez a közterhekhez, amelyek nélkül az állam léte el sem képzelhető.

### A történelmi kisebbségekről

— Ilyen körülmények között természetesen, hogy nemcsak az etnikai románok iratkoznak be nagy tömegekben a Nemzeti Ujjászületési Frontjába, hanem történelmi kisebbségeink tagjai is, mert csak a Front tagjaiként teljesíthetik legegységesebb polgári kötelezettségeiket, enélkül pedig senkinek semmi jogos alapja nem lehet az állampolgári jogok követeléséhez. Az a román állampolgár pedig, aki kívül akar maradni a Nemzeti Ujjászületési Frontján, vagy bizonyos feltételekhez köti románságát, vagy hazafiasságát, ami súlyos hibának tekintendő, — vagy pedig csak akkor akarja szolgálni hazáját, ha ő van kormányon. Az ilyen, feltételekhez kötött hazafiasság elveszti minden értékét.

— Természetesen távol áll tőlünk az a gondolat, hogy csak nekünk, akik ezekben a testületekben, a tanácsban, a direktóriumban tömörülünk, — tehát csak nekünk lennének meg azok a tulajdonságaink, hogy jogunk lenne a Front élén állani. Nagyon szomorú lenne, ha a nemzetnek csak ily kis számú vezetésre alkalmas elemi lennének. A tanácsosok és a direktórium tagok csak azok az előjárók, akik előkészítik azt az utat, amelyen a jövő parlamentjében a szakmai tehetségek alapján annyi érték kerüljön a kormányzáshoz, azzal a céllal, hogy egészséges és okos irányítását biztosítson a köztevékenység annyi ágazatának. És ki tehetné fel jogosan azt, hogy ezek kevesebb jót tehetnének az országnak, mint az egyéni érdekeknek azok a telhetetlen vadászai, akik kihalászták

lény összhangjának szemszögéből elveszti fenyegető jellegét a francia flotta felvonulása, mely elkésettnek bizonyult a spanyol vizek mentén. A tengelypolitika Földközi-tengeri helyzetnyerése, Anglia csöndes együttműködésével, az új erőviszonyokat kétségkívül még aránytalanabbá teszi, de ugyanakkor a háborús feszültségek mostanában divatos viharcsinálót is tétlenségre kényszeríti. Mi indokolná egy Földközi-tengeri háborus konfliktus létjogosultságát, amidőn annak eredménye máris teljes biztonsággal kikalkulálható..? Mi gyakorlati célt szolgálna egy akármilyen fegyveres konfliktus a szárazföldön, amidőn Franco háborújának sorsával eldőlt a spanyol harctereken

lezajlott világszemléleti ütközet is és a szovjet kénytelen visszavonulót fuvatni, hogy fegyvereivel végleg visszavonuljon saját határai közé..? Franciaországnak is vannak realpolitikuskai. — látuk Daladier akcióiból — és Páris számára szintén leegyszerűsödött a spanyol probléma taktikai része. A barcelonai fordulat határozottan tisztázta a helyzetet. Európa nagypolitikájában a nemzetközi nyugtalanságok egyik vulkánja megszűnik gyújtóanyaggal és mérgezőgázzal telíteni az atmoszférát s a négy európai nagyhatalom realpolitikáján a sor, hogy egymás között kiépítse a béke új szövetségi hálózatát a kontinens földjei és tengerei felett. (J.)

# HELLAS táncos tea-estély január 28-án. Dacia

a közbizonyt, minden áron meg akartak gazdagodni, kompromitálták a parlamenti életet és az általános választójogot és, akiknek polgárszabadságát már eleve korlátozták azzal, hogy képviselővé való megválasztásuk előtt alá kellett írniok a képviselői mandátumukról való lemondást tartalmazó bianco iveket, amelyek ki voltak töltve és csak a dátum hiányzott belőlük.

## A királyi példa

— Ne irigyeljék ezeket a tanácsosokat és direktoriumi tagokat azok a nagy számú érdemes polgárok, akik egyszerre nem kerülhetnek be ezekbe a vezető testületekbe, mert ezeknek nem parancsolók uralmát kell gyakorolniok, hanem érdemes Uralkodónk példáját kell kövessék, aki valóra váltja az Evangélium szavait: „Aki nagyobb akar lenni, aki uralkodni akar, először mindenki szolgájává kell válnia.“ Mindannyiunknak követni kell ezt a királyi példát és az egész nemzet a hazafias munka érdekében mozgósítottak kell tekintse magát. Ily módon az ország szorgalmas méhkasszá változik át, ahol mindkét nembeli állampolgárok jókedvvel végzik majd azt a munkát, amely akár mint vezetőkre, akár mint egyszerű polgárookra reájuk hárul. Mindannyiunk legnagyobb jutalma pedig az ország előrehaladása, fejlődése lesz. Ily módon a Nemzeti Ujjászületés Frontja Románia konszolidálásának és felemelkedésének egységes alapja lesz, amelyet a tradicionális nemzeti és keresztény szellem hat át. (Taps.)

— Az új korszaknak vezetésem alatt álló kormányát ezek a gondolatok és irányelvek vezették és ebben az irányban folytatta nehéz munkáját addig is, amíg a politikai és a közélet a Nemzeti Ujjászületés Frontjában és a parlamentben megszervezést nem nyer. A kormánynak nyugodt a lelkiismerete, hogy sok jó dolgot valósított meg és sok rosszat küszöbölt ki az újonnan életbelépetett törvények és rendelkezések révén, amelyeket Öfelsége II. Carol király bölcs irányítása alatt hozott. Ezeket ma mindenki ismeri.

## Erős etnikai szolidaritás

— A kormány a jövőben is ugyanebben a szellemen állhatatosan folytatja munkáját, ugyanazokkal a tiszta szándékokkal, különösképpen ügyelve arra, hogy elhárítson minden olyan körülményt, amely megzavarhatná a közrendet és a nyugalmat, azokat a tényezőket, amelyek olyannyira szükségesek az erős etnikai szolidaritás biztosításához. Ennek a szolidaritásnak eredményeképpen kerülnek majd felszínre a fiatal, értékes és energikus elemek, akik felfrissítik az összes állami, megyei és községi szervek, valamint egyéb intézmények kereteit és mindenütt egy új, korszakot jelző erkölcsi, nemzeti és gazdasági élet magjait hintik el.

— Külsőleg pedig a kedvező vagy esetleg kedvezőtlenebbül alakuló viszonyok közepette, amelyeket mi nem változtathatunk meg, a béke jében folytatni fogjuk érdekeink védelmét, valamint az összes országokkal és népekkel való jó kapcsolatok megőrzését. Minden román el kell ismerje, hogy a békés munka, tehát a haladás útján megyünk előre. Csak a vétkes emberek kívánhatják a jelenlegi nyugalmi helyzetet helyett a régi haszontalan torzalkodásokat és civódásokat. De természetesen nem lehet mindent egyik napról a másikra megjavítani, ahogyan azt egyes türelmetlenek vagy hozzá nem értők várják. Ilyesvalamit csak valamely magikus hatalom érhetne el és nem pedig véges erővel rendelkező emberek. A rossz kiirtása és látható eredmények elérése időt és türelmet követel. Igaz, hogy megváltozott az alkotmány és sok jog, az ország számára hasznos törvény lépett életbe, de a régi mentalitás még mindig uralja egyesek lelkét, ezt a helyzetet nem lehet egyszerre megjavítani. Sokan vannak még, akik az államban olyan javak forrását látják, amelyekhez nem a hozzáértés és az érdemek útján kell jutni. Még mindig nagy a tolongás a költségvetésből táplálkozó állások után. Ennek ellenére azonban mindenkinek el kell ismernie, hogy sok rosszat elfojtottunk és el is fogunk fojtani. Sok hibát küszöbölünk ki és az ország naponta egy lépést tesz előre. Mindenütt azonban nemcsak a jóhiszeműségekre és az uralom parancsára van szükség, hanem az összes állampolgárok lelkiismeretes együttműködésére. Azoknak a mentalitása, akik hibásan gondolkodnak, meg kell változzon és a „Mindent a nemzetért“ jelszava kell vezesse őket.

## Az iskola és az egyház hivatása

— Az iskola és az egyház fáradságot nem kímélve, mindent el kell kövessen, hogy a polgárokat ebbe a helyes irányba nevelje. A legnemesebb buza is megfelelő és jó talajt követel, hogy kihajtasson. Jöhetnek olyan elemi csapások is, amelyek

hiábavalóvá teszik a mezőgazda munkáját. Így a társadalmi, a köz- és a politikai életben is az a kedvező légkör, amelyhez logikus mentalitás és a nagytömegeknek az a meggyőződése csatlakozik, hogy a közérdek tartandó mindenekelőtt szem előtt, alkotják az eredményes kormányzás legjobb feltételeit. Ebből a szempontból az ország lakosai közül soknak van szüksége alapos nevelésre és irányításra. Másrészt pedig az örök elégedetlenek, akik mindenütt feltűnhetnek, ne kérjenek lehetetlenségeket. Mert szent igazság, hogy, amíg a világot emberek vezetik és nem angyalok, mindenkor maradnak a világon nehézségek és különböző hibák. Mivel az ember nem tökéletes lény, cselekedetei nem mindig jók. „Errare humanum est“, — tévedni emberi dolog, de szerencse az, hogy a hibákat meg lehet javítani. Az emberektől tehát nem kívánhatunk abszolút tökéletességet és meg kell elégednünk azzal, hogy főképpen a vezetőktől tiszta gondolatokat és tiszta kezet követelünk, állhatatos meggyőződéseket, hozzáértést, specializálást, szorgalmat, lelkiismeretességet, korrektséget, áldozatkészséget a közjó érdekében, energiát, ahol szükséges, nemzet szeretetet, haza- és a trón, valamint a dinasztia iránti szeretetet, nemes ambíciókat, hogy ne hiába és csak azért éljünk a földön, hogy testünk ott árnyékot vessen. Ilyen esetben pedig természetesen nem maradhatnak el a jó eredmények, sőt bekövetkeznek majd a lehető legnagyobb javulás, megerősödés és fejlődés.

— A kormány naponta arra törekszik, hogy ezeket a polgári erényeket gyakorolja és hasonló eljárásra utasítja az ország különböző szerveit. Abban a biztos hitben zárom szavaimat, hogy az összes tanácsosok és direktoriumi tagok ezeknek a polgári erényeknek szolgálatában állanak, minél szélesebb körökben terjesztik és elültetik azokat az összes románok, de különösen az utánunk következő ifjúság lelkében és meggyőződésében. Mind ezt pedig a nemzeti ujjászületés érdekében és legfelsőbb vezetőnk és irányítónk Öfelsége II. Carol király öröme, aki iránt ezuttal is hódolatunkat

és lojalitásunkat fejezzük ki. Ezzel megnyitottnak nyilvánítom a Nemzeti Ujjászületés Frontja Legfelsőbb Tanácsának első ülését.

## Az ülés többi felszólalói

A pátriárka miniszterelnök hosszas tapsal fogadott szavai után még a következők emelkedtek szólásra: Garofild a földművesek, Eftimie Gherman a munkások, Valcovici tanár az iparosok, Anibal Teodorescu tanár az értelmiségiek, Dragomir Silviu kisebbségi főkörmánybiztos Erdély, Cazacliu Basarabia, Hans Hedrich a német kisebbség nevében.

Cornateanu tanár vezértitkár ezután az uralkodóhoz intézett következő táviratot olvasta fel:

— A Nemzeti Ujjászületés Frontjának Legfelsőbb Tanácsa ünnepélyes alakuló ülést tartva, gondolataival tiszteletteljesen, az új Románia megvalósítója felé fordul és az egész gyűlés háláját fejezi ki a nagy uralkodó iránt. Elje Felséged! Miron elnök.

A táviratot hosszas taps fogadta, majd pedig újból Miron Cristea pátriárka miniszterelnök szólalt fel és közölte, hogy a Legfelsőbb Tanács az elődök szellemében akarja folytatni a hazafias munkáját és ezért pénteken reggel 8 óra 25 perckor Curtea de Argesbe zárandokol. Csütörtök este kilenc órakor egyébként a tanács tagjai a Continental-szállóban közös vacsorán vettek részt.

## A „Pesti Napló“ a magyarság egyezményéről

Budapestről jelentik: A „Pesti Napló“ vezércikkében a román kormány és a magyar kisebbségek által megkötött egyezményről írva megállapítja, hogy ez nagy megkönnyebbülést jelentett és nem tévesztendő össze a régebbi választási egyezményekkel, mert hiszen ezt nem egy politikai párttal, hanem magával a román állammal kötötték a magyarok. Ez az első eset, hogy hivatalosan elismert szervezet védje érdekeiket anélkül, hogy politikai célokból kössenek egyezményt.

## Háborus adót vezet be az angol kormány

A Daily Herald Londonból jelenti, hogy a kormány külön adót vezet be a vagyonok háborus veszély esetén való biztosítására szolgáló alap létesítésére. Az alap létesítésére százmillió font sterlinget irányoznak elő, amely a jövedelmi adó két shillinggel való felemelését vonná maga után.

## Az „ukrán-kérdés“ állott Ribbentrop varsói látogatásának középpontjában

Németország részéről már nem tartják időszerűnek a kérdést — A kárpátjai magyarság nem vesz részt a politikai közéletben

Budapestről jelentik: Az „Az Est“ varsói tudósítójának jelentése szerint Ribbentrop varsói tanácskozásairól a következőket tudták meg az újságírók: Ribbentrop külügyminiszter varsói látogatása bizonyos fokig vonatkozásban áll az ukrán kérdéssel. Ebben a kérdésben a külföldi sajtó fantasztikus híreivel szembenállította egymással a két országot. Ezek a hírek most megdőltek. Eltekintve, hogy a német birodalmi vezér nyilvánkozta, hogy tiszteletben kívánja tartani a lengyel határokat, Ribbentrop látogatása tüntetés amellett, hogy az ukrán kérdés nem rejt magában Lengyelország elleni terveket. De szóba került a megbeszélések során a dangizi probléma is. Hangoztatják jól tájékozott politikai körökben, hogy semmiféle újabb megegyezésre vagy szerződés kötésére, vagy az 1934-es német-lengyel egyezmény meghosszabbítására nem került sor. Igen érdekes a lap tudósítónak az a jelentése, hogy moszkvai diplomáciai körök megerősítik azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a német kormány képviselői a most meginduló német-szovjet gazdasági tárgyalások alkalmából tettek. Eszerint Németország részéről nem tartják időszerűnek az ukrán kérdést.

A kárpátjai magyar népcsoport visszautasította, hogy az ukrán nemzeti egységpárt listájára magyar képviselőjelöltet is vegyének fel és így a kárpátjai országgyűlésnek nem lesz magyar képviselője.

Budapestről jelentik: A „Budapesti Hírlap“ megem-

lékezik arról, hogy az olasz-jugoszláv viszony előnyös alakulása jó hatással van Magyarországra és Jugoszlávia viszonyának alakulására is. A Ciano-Sztójadinovics találkozó új fejezetet nyit Budapest és Belgrád közelségében.

## A chilei földrengés borzalmai

Santiago de Chile. (Rador.) Az óriási arányú földrengés áldozatainak számát még pontosan megállapítani nem lehetett, hozzávetőlegesen azonban több mint 15 ezerre becsülik. Az angol követség felajánlotta a chilei kormánynak az Exeter és az Ajax cirkálókat segítségét. A chilei kormány 500 millió pezós kölcsön felvételéről tárgyal, hogy segítségére segíthessen a károsultaknak. Thilan városában összedőlt a színház, amelyben háromszázan voltak, akik közül csak öten menekültek meg. Mintegy 10 ezer személy a Conceptiontól 40 kilométernyire levő egyik városban áldozatul esett a földrengésnek.

## HOTEL CORVIN BUDAPEST

Családi szálloda a város szívében.  
VIII., Csokonai-utca 14. Nemzeti Színháznál.  
Újonnan berendezve, közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.



**Automata órák** rádió ki- és be-  
kötésére, ébresztésre

**Kalmár Józsefnél** str. Bratianu 1.  
Telefon 10-11.

A Messagero szerint

## Pál jugoszláv régensherceg tavasszal Rómába utazik Mussolini meghívására

Sztojadinovic jugoszláv kormányelnök szerint Jugoszláviában nincsen antiszemitizmus

Rómából jelentik: A Messagero jelentése szerint Pál régensherceg Mussolini meghívására a tavasz elején, mint a fasiszta kormány vendége, Rómába utazik.

A Petit Parisien külön tudósítója egyébként beszélgetést folytatott Sztojadinovic jugoszláv miniszterelnökkel a zsidó-kérdésben. Sztojadinovic miniszterelnök kijelentette, hogy Jugoszláviában nincs antiszemitizmus és a 80.000 főnyi jugoszláv zsidó teljes egyenjóságban él polgártársaival. Azért nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, hogy Jugoszláviában bizonyos intézkedésekre készül-

nének a zsidóság ellen. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az orosz emigránsok befogadása és eltartása óriási terheket ró a jugoszláv államra és ezért Jugoszlávia nem fogadhat be új menekülteket, mert enélkül azt is megtenné. Különben most a jugoszláv zsidók volna az elsők, akik az új bevándorlás ellen tiltakoznának, amint hogy előidéznék, ami eddig nincs: az antiszemitizmus. Amíg a zsidók lojálisak maradnak, amint hogy a belgrádi zsidók mindig is azok voltak, ez a kérdés fel sem vetődhet. A kormány semmiféle új intézkedést nem tett a zsidóság kiűldözése, vagy az országba való beutazása ügyében.

## Farinacci olasz államminiszter látogatása a német birodalom vezetőinél

Január 30-ára összehívták a német birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlést január 30-ikára, hétfő estére hívták össze, este nyolc órai kezdettel. A birodalmi gyűlésen ezen alkalommal először jelennek meg az Ostmark és a szudetanémetek képviselői. A gyűlésen Hitler kancellár nagy beszédet mond, amelyet érthető érdeklődés előz meg.

Farinacci olasz államminiszter a német fővárosban tartózkodik, Farinaccit Hitler kihallgatáson fogadta, este Göbbels dr. adott vacsorát tiszteletére.

A Daily Telegraph szerint Hitler a birodalmi gyűlésen elmondandó beszédében ki fogja jelenteni, hogy Németország gyarmati követelésej azért jogosak, mert Németország jóvátétel címén óriási összegeket fizetett Angliának és Franciaországnak annak a hamis vádnak alapján, hogy Németország volt a világháború okozója. Londoni pénzügyi körökben az a vélemény, hogy Hitler azt is be fogja

jelenteni, hogy az említett okokból az angol kölcsönök törlesztését Németország nem hajlandó tovább fizetni.

Berlini jelentések szerint a német külügyminiszteriumban megerősítik, hogy Ciano olasz külügyminisztert a birodalmi gyűlés hétfői ülésére meghívták.

de még nem tudni, vajon a külügyminiszter a meghívást elfogadta-e.

Egyébként londoni hírforrás szerint állítólag a három demokrata világhatalom: Franciaország, Anglia és az Egyesült-Államok kormányai diplomáciai uton abban állapodtak meg, hogy még Hitler január 30-iki beszéde előtt

rádiószózatot intézzenek a világhoz. Chamberlain angol miniszterelnök január 28-án Birminghamban fog beszélni, míg Roosevelt és Daladier vasárnap mondanak rádióbeszédet. A hír megerősítésre szorul.

## Lángszórókkal és bombákkal fegyverkeztek fel Bucurestiben a leleplezett összeesküvők

Felakasztotta magát a titkos szervezet vezetője

Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, január hetedikén este Bucurestiben a levegőbe repült egy vegyi műhely, amelyben — a vizsgálat megállapításai szerint —

robbanó anyagokat gyártottak.

A lakás illetve a műhely bérlője Demetrescu Nicolae diák volt, aki a robbanás alkalmával meghalt. A robbanás után a rendőrség nyomozást indított meg és ennek folyamán terrorista szervezetet leleplezett le, amelynek mintegy husz tagját őrizetbe vette. Ezek között szerepelt Dumitrescu Nicolae főhadnagy is, aki a lángszórók készítőinek különítményét vezette.

A rendőrség a terrorszervezet központjában házkutatást tartott és ez alkalommal megtalálta azt az anyagot, melyet különböző terrorcselekményekre,

a postaigazgatóság, a telefonigazgatóság, a rádióközpont és a fővárosi villamosművek ellen elkövetendő merényletek

számára szánták.

A vizsgálat megállapította azt is, hogy Dumitrescu főhadnagy naponként egy műhelyben dolgozott, amely Stadie Ion tulajdona volt. A rendőrség házkutatást tartott a műhelyben és ezzel az alkalommal

tizenegy lángszóró készüléket talált.

Megállapították, hogy a készülékeket Dumitrescu Nicolae főhadnagy készítette, aki Iones-

cu Matei álnéven dolgozott és azt állította, hogy a készülékeket a nemzetvédelmi minisztérium számára gyártja. A vizsgálat megállapította, hogy a főhadnagy huszonkét készüléket készített, amelyeket különböző helyekre szállított. A vizsgálat folyamán megállapították mindazoknak a személyazonosságát, akik a szállításban segédkeztek. A készülékek közül ötöt megtaláltak a Vitan-ucca cementgyárának műhelyében. Itt tartóztatták le Sadie Ion és négy inasát. Ebben a műhelyben találtak meg egy Constantin nevű káplárt, aki légionárius volt és a főhadnagy bizalmasa. A káplár vallomása alapján a következőket tartóztatták le: Zissu Constantin dr. ügyvéd, aki az egész mozgalmat pénzügyileg támogatta és irányította Sima Horia tanár, a légionárius vezető utmutatásai alapján.

A vizsgálat megállapította, hogy Demetrescu Dimitrie ügyvéd és fia, Demetrescu Nicolae egyetemi hallgató teljesen jóhiszeműen

adtak szállást Dumitrescu Nicolae főhadnagynak.

Zissu Constantinon kívül a következő személyeket tartóztatták le: Dimitriu Ion, a tudományos akadémia tisztviselője, Berechet Ion gépkocsivezető, aki a készülékek elszállításában segédkezett, Robescu Adelina diákleány, aki a küldönci szolgálatokat teljesítette, Stefanescu Ion diák, aki hasonlóképpen küldönc volt, Butu Gh. dr. ügyvéd, Constantinescu Teodor diák, Popescu Ghorghhe, aki gépkocsiját rendelkezésre bocsátotta, Lobescu Mircea tisztviselő, Popescu Coculescu mérnök, a CAPS alkalmazottja, aki szintén gépkocsit bocsátott Dumitrescu főhadnagy rendelkezésére, hogy a stefanestji erdőben kísérleteket végezhessen. Parvulescu Todor ügyvéd, Mircea Ion és Teoharie Nicolae diákok, Nistor Ion gépész, Chirila Nicolae tisztviselő, Chustura Ion, a szóbanforgó cementgyár tisztviselője, Bucur Simion, Mata Gheorghe, a gyár portásai. Ezek bevallották, hogy a légionárius mozgalom tagjai voltak és teljesen beismerő vallomást tettek.

Január 25-én Dumitrescu Nicolae főhadnagy, miután a kihallgatása során beismerő vallomást tett, kikérezkedett a félreeső helyre és ott felakasztotta magát. Holttestét a katonai kórház halottas házába szállították.

## Izgalmas közlekedési baleset az aradi mentőautó és egy brassói luxusautó között

Rendkívül súlyos következményekkel járható közlekedési baleset történt csütörtökön délután Aradon. Kevéssel hat óra előtt a Mosótzy-telepen levő Protopopescu-ucca 66. számú házához hívták az aradi mentőket, mivel a házban lakó Berar Maria 19 éves leány öngyilkosságot kísérelt meg. A mentők az életunttal, aki nagymennyiségű marlógot ivott, a központi kórház felé robotgok. Utjukat azonban váratlan baleset következtében meg kellett szakítani. Amikor a mentők a Crisan-uccába akartak kanvarodni, a nagy forgalom következtében az uttest kövezett részére szorultak le. Szembejött velük egy brassói rendszámú luxusautó, amely egy másik járművet akart megelőzni és eközben a beteget szállító mentőautónak rohant. Az összeütközés következtében a mentőautó jobb oldali első kereke anyvira megrongálódott, hogy kicserélésre szorult. Szerencsére a mentőautó fel volt szerelve pótkerékkel és így az autó mintegy 10 perces késéssel folytathatta útját.

Az összeütközésnek számos szemtanúja volt és csakhamar nagy csoportosulás vette körül a karambol következtében megrongált mentőautót, amelynek belsejéből az életunt hangos jajveszékélése hangzott ki. A pótkerék átszerelése után a mentőautó a kórházba robotgott az öngyilkosjelölttel, akit az orvosok ápolás alá vettek. Miután a fiatal lány nagymennyiségű zsirosszóda oldatot ivott, igen jelentős mértékben befolyásolhatja állapotát az a mintegy tíz perces késés, amelyet az autó a karambol következtében vesztett a pótkerék átszereléséig. Az orvosok azonban így is remélik, hogy Berar Mariát sikerül megmenteni az életnek.

Az öngyilkossági kísérletről értesítették a központi rendőrség ügyveles osztályát, ahonnan megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy a Mosótzy-telepi leány miért akart megválni az élettől. Egyben annak tisztázására is megindult a nyomozás, hogy a közlekedési balesetért kit terhel a felelősség.

„URANIA PREMIERMOZGO“ Tel.: 12-32

Kivételes kettős műsor!

I. Premier. — A legnagyobb élő jellemszínész, HARRY BAUR tökéletes alakítása:  
**SABATI, A RETTENETES**  
II. Marlene Dietrich, a „Sex-appel királynő“ orosz tárgyú filmje, az  
**Alexandra grófnő**

# FÁRADÓ JAPÁN

Tokióból érkező, „megbízható és jólétesült japán körökből” származó jelentések arról számolnak be, hogy a hadsereg vezetői elégedetlenek a kormánnyal. Kifogás merült az ellen, hogy a törvényhozásban túl sokat kérdegetnek a miniszterektől és a miniszterekben ugylátszik nincs elegendő bátorság a válasz megtagadására. A tett emberei, a katonatiszti vezetők tulságosan bőségesnek találják a honatyáknak nyújtott felvilágosításokat, ezért tehát Hiranuma báró kormányának helyzete megrendült.

Pontosan három hete alakult meg a Felkelő Nap országának új kormánya, amelyről ugyan csak megbízható és jólétesült tokiói köröknek idején úgy tudták, hogy egyrészt a kormányzat, a nép és a törvényhozás egységét kell megerősítenie, másrészt, hogy a tettek és megvalósítások utján kíván haladni és mint a hadsereg bizalmának letéteményese az erélyes politikát képviseli majd. Szólt ez a megállapítás London, Newyork és Páris felé, az aggodalmaskodó és mindinkább nehézségekre hivatkozó japán pénzügyi köröknek, Csang-Kai-Seknek és Moszkvának, egyszóval mindenkinél, akit illet. Mivel pedig sokmindenkit illet és érint, az egész világ felé szóló megnyilatkozásnak szánták ama megállapítást, hogy Hiranuma báró kormánya erélyes kormány, megalkuvást nem ismerő miniszterekből áll és kiméretlenül keresztülviszi mindazt, amit jónak lát Japán érdekében.

A fentiekből arra lehetne következtetni, hogy a távolkeleti szigetország eddigi kormányai lagymatag, alkudozó és megalkuvó alakulások voltak, amelyek sorozatos sértéseket vágtak zsebre Japán nevében és címére, kitértek minden kihívás elől és a hadsereg vezetőinek legnagyobb bosszuságára mellőzték a háborút. Most azután Hiranuma báróban is csalódtak azok, akik azt hitték, hogy Tokió végre megmutatja a világnak mit tud és mit mer.

Mindezt el is lehetne hinni, ha közben nem tudnánk mi húzódik meg a sorozatos japán kormányválságok mögött. Tisztában vagyunk azzal, hogy Tokióban évek óta háborus kormány irányítja az ügyeket és, hogy a világhódításra felkészült távolkeleti imperializmus megkísérelte nagy tervek megvalósítását, ami azonban ugylátszik nem sikerül. Megbízható híradások szerint a japán légihaderő által végrehajtott bombázások eddig több mint egymillió kínai polgári lakos életét követelték, hogy harmincmillió ember vált Kinában hajléktalanná és, hogy a csatatereken százezerszámra pusztulnak el az egymással viaskodó sárga fajtestvérek. Talán nem volt még hódító politika,

amelyet olyan alaposan és olyan körültekintően készítettek elő, mint Japánban, ahol a hirtelen modernizálódott és alapjában véve ma is feudális társadalmi berendezkedések alapján álló nagyipar termelési feltételei és beállítottása eszményi talajnak mutatkozott a fegyverrel hatalomra törő külpolitika számára. A távolkeleti szigetország anyagilag, erkölcsileg, fizikailag és lélektanilag a győzelmes háborúra hangolódott s úgy indult meg a kínai birodalom meghódítására, mint a lebirhatatlan Nagy hatalom megtestesítője. Először Mandzsúria lekapcsolásával, azután a kínai központi kormány ellen megindított hadüzenet nélküli hadjáratlalt hadatüzent a harcban közvetlenül szembenálló Kinán kívül mindazoknak az érdekeltségnek, amelyek keresztül-kasul hálózják a Távolkeletet és amelyekről természetesen jótudták, hogy veszedelmesebb ellenfélnek bizonyulhatnak, mint a Csang-Kai-Sek által szervezett kínai ellenállás.

Japán azonban arra számított, hogy a nyugtalan, döntő válsághoz érkezett Európa és az Óvilágban erősen érdekelt Amerika nem mer nyíltan szembeszállni a hősiiesen megcsillogtatott fegyverekkel. Remélte és hitte, hogy ezen a téren is érvényesül majd az alkudozás politikája, a kiegyezés szelleme, amelyből azután könnyű lett volna kész helyzetet teremteni a győzelem és a Kinában való végleges berendezkedés után. Kína ellenállását is erősen lebecsülték Tokióban és ezt a harcias szellemet csak még jobban fellobogatták a nagyhadsíkerék, a gyors győzelmek és a fegyveres erő kétségtelennek látszó tulsulya. Japán ha nem is gyors, de nem tulságosan sokáig késlekedő sikerre számított és amikor látta, hogy ha az érdekelt hatalmak részéről nem is számíthat nyílt ellenállásra, de a kínai erők megszervezéséhez adott hatalmas segítséggel mégis számolnia kell, fel akarta használni a világ Nyugatán egyre jobban kiéleződött ellentéteket és le akarta zárni a „nyitott kapu” politikájának Newyork, London és Páris számára olyan nagyon drága elvének történelmi szakaszát. Ezzel magyarázható azután tulajdonképpen az Egyesült-Államok külpolitikájában bekövetkezett nagy változás, amely egyaránt nyilván meg — ha kimondatlanul is — a japán törek-

vések ellen és mindazon jelenségekkel szemben, amelyek nem idegenek a távolkeleti eseményektől s amelyek Japán politikájával együtt közös elképzelésekből táplálkoznak.

A Felkelő Nap országa pedig közben elfáradt. Japánban a fáradtság félreismerhetetlen jelei mutatkoznak. És ezek a jelek azok, amelyek a világon minden embert érdekelnek, amelyek biztatást jelentenek a földgolyót uraló fegyverzörgés ijesztő zajában, vigaszt visznek a bombarobbanások dörögésébe, mert arról tesznek tanubizonyosságot, hogy nem minden a nyers erő s a hódító politikák mesterségesen nagy lendülete ellanyhul, megbicsaklik. Japánban nem a néptömegek tiltakozó szava, nem

a defetisták suttogása buktatja sorra a kormányokat, hanem éppen az a számolni akaró és gondolkodni tudó osztály, amit pénzügyi köröknek neveznek. A japán haderő háborupárti vezetői nem a népi képviselők interpellációitól félnek, hanem ki-nos és kellemetlen kérdésektől, olyan kérdésektől, amiket az ország gazdasági helyzetéért, pénzügyi nehézségei miatt aggódo gazdasági körök vetnek fel. Az új költségvetési előirányzat a rendkívüli kiadások figyelembevételével 6 milliárd yenes rekordösszeget tesz ki, ami nem elhanyagolandó szempont egy távolról sem befejezett háboru harmadik évében.

BALLA KAROLY

## Lefejezte egy vasuti szerelvény az aradi állomás sinpárján dolgozó vasuti munkást

Rendkívüli tragédia áldozatává lett Simerian Gheorghe csütörtök délelőtt

Megrendítő halálosvégű szerencsétlenség színhelye volt csütörtökön az aradi állomás. A nagyfűtőház közelében

egy tolató szerelvény egyik mozdonya formálisan lefejezte Simerian Gheorghe, 42 éves aradi vasuti mechanikust.

A szerencsétlen ember a nagyfűtőház melletti hármaskabinnál dolgozott, amidőn a szörnyű tragédia bekövetkezett. Délelőtt tíz óra tájban az egyik váltónál különböző iavitásokat végzett. Munka közben végigkúdt a pályatesten és fejét a sinpárra helvezve vizsgálta, hogy iavitása jól sikerült-e. Közben nem vette észre, hogy

a mellette működő tolató-szerelvény egyik vagonját lekapcsolták és azt utjára engedték.

A szabadnak jelzett sinpáron Simerian Gheorghe felé gördült a vagon, amelyet a szerencsétlen munkás már az utolsó pillanatban vett csak észre, de ekkor már nem tudta végzetét elkerülni: a szabadon száguldó vagon keresztülgázolt a munkás nyakán és a szerencsétlen embert formálisan lefejezte. A bevezetett vizsgálat során kiderült, hogy a tragédiáért senkit sem terhel felelősség és az nyilvánvalóan az áldozat pillanatnyi figyelmetlensége következtében történt.

## Felmentett a temesvári törvényszék okirat hamisítás vádja alól egy lippai kereskedőt

aki az állampolgársági revízió alkalmával kijavította az illetőségi igazolványban talált téves adatot

Temesvárról jelentik: Révész Áron lippai kereskedő az állampolgársági felülvizsgálatról szóló törvény rendelkezései alá került és ezért bekérte a szükséges illetőségi bizonyítványt a lippai városházától maga és felesége számára. A bizonyítványt ki is állították, a mikor azonban Révész jobban szemügyre vette, észrevette, hogy abba hiba csúszott. Az igazolvány ugyanis felesége születési helyéül Békésgyulát tüntette fel, holott temesvári születésű és Gyulán csak a házasságkötés történt. Mjután ez a téves adat súlyosan befolyásolhatta az állampolgársági revízió kimenetelét, a kereskedő újabb beadvánnyal fordult a lippai városházához, amelyben kérte a hiba kijavítását.

A beadvány ügyét bürokratikus lassúsággal intézték, a kitűzött végső terminus rohamosan közeledett és Révész abban a veszélyben forgott, hogy a késedelem következtében

elveszíti állampolgárságát. A kereskedő erre sajátkezűleg kijavította a téves adatot és Gyula helyett Temesvárt írt be az igazolványba. A bíróságon feltűnt az igazolvány iavitása, átírtak a lippai városházára, ahonnan azt a választ kapták, hogy semmiféle iavitást nem tettek a szóbanforgó iraton.

Az ügyészség erre közokirathamisítás címen vádat emelt Révész ellen, akinek ügyét most tárgyalta a törvényszék. A kereskedő azzal védekezett, hogy teljesen jóhiszeműen járt el, mikor az igazi adatot írta az igazolványba. Ladányi László dr. védő iratokkal igazolta, hogy Révész valóban Temesvárott születet, hamisításról tehát nincs szó. Az ügyész maga is arra az álláspontra helyezkedett, hogy csak abban az esetben történik okirathamisítás, ha valaki téves adatokat illeszt egy okmányba. A törvényszék ennek alapján felmentette Révészt a közokirat hamisítás vádja alól. Az ítélet iogerős.

## Maginot-vonal — Páris alatt

A francia mérnökök 15 milliárd frankos terve — Villamosok, raktárak a francia főváros gyomrában

Párisból jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium mérnökökből álló szakbizottsága érdekes tervet dolgozott ki Páris új földalatti uthalózatáról, amely ha megvalósul,

nem csupán a mostani földalatti vasúthálózatot emeli kétszeresére, hanem valószínű Maginot-vonalat képezi majd a francia főváros alatt.

A terv szerint hat új hatalmas alagut vezetne Páris alatt 30—60 méter mélységben s közülük a két földalatti főutvonal, a Rond Pont de la Défense-t a város nyugati szélén összekötné a keleti oldalon lévő Joinville külvárossal, illetve az északi Le Bourget repülőteret a déli Porte Orleans-nál lévő országgal. Az új alagutakban természetesen földalatti vasutvonalat is építenének, mintegy

2000 villamoskocsi közlekedési lehetőségének biztosítására, de ezenkívül hatalmas raktárhelyiségeket is rendeznének be, ahol

nagymennyiségű hadianyagot és élelmiszert lehetne elraktározni a város védelmére.

Ezek a földalatti utak háborus veszély esetén biztosítanák a lakosság gyors menekülését is a városból, légitámadás esetén pedig nagy tömegek számára nyújtának gáz- és bombabiztos óvóhelyet.

A terv kivitele körülbelül 15 milliárd frankba kerülne és nagy sereg munkásnak nyújtana foglalkozást éveken át.

CORSO: 5, 7.15 és 9.15. Tel. 20-65

„A csábító”

JEAN GABIN, MIREILLE BALIN  
kitűnő alakításával.

## Csáky István gróf magyar külügyminiszter jelentést tett berlini tárgyalásairól

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház csütörtök délelőtti ülésén folytatta a honvédelmi törvényjavaslat részletes vitáját. Több felszólalás után a Ház részleteiben is elfogadta a törvénytervezetet. Utána az elnök napi-rendi indítványát fogadták el, amely szerint a pénteki ülésen folytatják a javaslatnak harmad szori olvasásban való tárgyalását, Ezzel az ülés délelőtt 11 órakor véget ért.

A képviselőház ülése után a Ház külügyi bizottsága tartott ülést Takách-Tolvay József gróf elnöklete alatt. Az ülés iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg. A bizottság tagjai majdnem mindannyian megjelentek. Ott volt Imrédy Béla miniszterelnök, gróf Csáky István külügyminiszter és a kormány több tagja, valamint a pártok vezetői, így Bethlen István

gróf, Zichy János gróf, Esterházy Móric gróf és még többen. Csáky István külügyminiszter a bizottság előtt részletesen beszámolt a külpolitikai helyzetről és legutóbbi berlini megbeszéléseiről. A beszámolót nagyobb vita követte, amelynek során többen felszóltak. Délután a felsőház külügyi bizottsága ült össze, hogy meghallgassa Csáky gróf jelentését.

# FEJFAJÁSNÁL, GRIPPÁNÁL, NEVRALGIÁNNÁL JAWOL

Amióta Németország diktál Európában, azóta az amerikai közhangulat elfordult tőle.

Ez az ellenszenv főleg a múlt év őszén Rath követségi tanácsos meggyilkolása után elindult újabb németországi antiszemita hullám következtében mélyült el. Jellemző erre a hangulatra, hogy az Amerikában oly népszerű és a közhangulatot mindig híven visszatükröző körkérdés-szavazás, az ugynevezett poll-okon a szavazók 94 százaléka nyilatkozott a német antiszemitizmus ellen.

A közhangulat kialakulásának okait tárgyalva, nem szabad figyelmen kívül hagynunk az amerikai disszimiláció kérdését. A német antiszemitizmusnál is inkább felébreszti a jenkij bizalmatlanságát a német nemzeti szocializmussal szemben az új német Weltanschauung, amely a vallások kizárólagossági jogával parancsolja rá a maga hitét és dogmáit a világon szerteszét élő németekre. Az Egyesült-Államok lakosságának körülbelül egyharmada német. Ezeknek jórésze fenntartja az óhazával való kapcsolatait, németnek vallja magát, de ugyanakkor híves amerikai is. A legtöbbet jenkivé gyurták át az egyes generációkon keresztül és ma talán csak német neve emlékezteti származására. Mint mindenütt a világon, a nemzeti szocializmus Amerikában is vissza akarja szerezni a német öntudat számára a már beolvasztott és amerikaivá asszimilálódott német bevándorlókat, vagis mint a világ más országaiban: disszimilálni akarja a már asszimilált németeket. Ez a disszimiláció a veszedelem érzetét, az idegen beavatkozás aggodalmát ébresztette fel az amerikai polgárban, akinek ma a Monroe-elv jelenti a legfőbb parancsot. A népi, szellemi és politikai egységet féltik a német disszimiláló törekvésektől, mert az a véleményük, hogy a Volksgemeinschaft gondolatát hirdető világnézet nagyon alkalmas arra, hogy alkotóelemeire bontsa és szétmálássa az amerikai nép népi képviselését és megbontsa a szellemi és politikai egységét.

## Az USA — német ellentétek legújabb megvilágítása

London. Az Amerikai Egyesült-Államok és Németország között a viszony az utóbbi időben rendkívül elmérgesedett. Göbbels német birodalmi propagandaügyi miniszter a Völkischer Beobachterben „Mit akar tulajdonképpen Amerika?” címen hosszabb cikket írt, amelyben rámutat arra, hogy

1933. január 31. óta a harmadik német birodalmat jóformán az egész amerikai sajtóban gunnyal és gyűlölettel kezelik és mindentéle rágalommal illetik.

„Mit akar tulajdonképpen Amerika?”

A cikk utal Ickes amerikai belügyminiszter és Welles amerikai helyettes külügyminiszter sértő hangú németellenes nyilatkozataira, majd megállapítja, hogy ezzel szemben a német sajtó mindig a legnagyobb tartózkodást tanúsította Amerika irányában és soha nem támadta személyében sem az amerikai elnököt sem pedig Amerika egyetlen vezető személyiségét.

— Az a meggyőződésünk — folytatja a cikk —, hogy az amerikai népnek ehhez az ügyhöz nincs is semmi köze és amennyiben ellenségesen gondolkodik Németországról, voltaképpen áldozata ennek az uszító hadjáratnak. Felmerül a kérdés: vajon megengedhető-e, hogy az amerikai népet a zsidóság kedvéért a német birodalom és elsősorban a német nép elleni meddő ellenséges érzülethez hajszolják bele? Ez ellen tiltakoznunk kell. Erre nincs semmi szükség és ennek nem lenne semmi haszna. Mi a magunk részéről nem gyakorolunk semmiféle bírálatot az amerikai nép fölött, tiszteletben tartjuk az amerikai nép politikai nézeteit és benső viszonyait és ezért joggal elvárhatjuk, hogy az amerikai közvélemény Németország irányában hasonló megbecsülést tanúsítson.

— Nem látjuk be azt sem, milyen eredményre vezethetne ilyen vita? Tulajdonképpen mit vár ettől Amerika? Azt hiszi talán, hogy a nagy háború módszereinek mintájára kiéheztetheti Németországot? Minden gazdasági rendszabálynak két oldala van: nemcsak azt sújtja, aki ellen alkalmazzák, hanem azt is, aki azt alkalmazza. Itt az ideje, hogy az amerikai népben ismét felülkerekedjen a nyugalom és a megfontoltság, mikor Amerikában — különösen zsidó részről — mindenképpen befolyásolni akarják a közvéleményt Németország ellen, újra nyomtatékosan kijelentjük, hogy ez az elvárás rövidlátó és észszerűtlen — és az egész világ előtt felvetjük a kérdést: Mit akar tulajdonképpen Amerika?

Az amerikai és német ellentétek okairól a budapesti Magyar Nemzet című keresztény

lap hasábjain Parragi György érdekes cikkben számol be. A cikk megállapítja, hogy ha gazdasági téren keresnők ennek a nagy ellentétnek az okait, akkor számolni kellene azzal a körülménnyel, hogy a németek térhódítása az angol—szász piacokon legfeljebb az amerikai dollárimperializmust, a piacait féltő nagyipart mozgósította volna csupán a németek ekszporttevékenysége ellen, de alig lettek volna alkalmasak arra, hogy az európai politikával alig törődő amerikai közvélemény tulnyomó többségét szenvedélyes állásfoglalásra bírják a harmadik birodalom ellen.

A mai amerikai németellenes közhangulatnak nemcsak és főleg nem elsősorban a dollár harca a márká harcával, a Made in USA harca a Made in Germanyval az oka, hanem ennek a jelenségnek mélyebb tömeglélektani okai vannak.

### Az amerikai hangulat alakulásai

Az amerikai közhangulat érdekes átalakuláson ment keresztül. Amíg Németországot földre szorította a versaillesi szellem, addig a német volt a legnépszerűbb Amerikában.

## Kerékpáros aradi rendőrök figyelik, hogy betartja-e az aradi közönség az új közlekedési rendelkezéseket..?

Aradváros uccáin a mai naptól kezdve kerékpáros rendőriőrök jelentek meg. Ezeknek az a hivatása, hogy a legszigorúbban ellenőrizzék, hogy a járókelők, valamint a járműtulajdonosok betartják-e az új közlekedési rendszabályokat, amelyeket már többször közölt az Aradi Közlöny. A kerékpáros osztagok már az első nap folyamán igen eredményes munkát végeztek: hatvan esetben vettek fel kihágási jegyzőkönyvet részben gyalogos, részben pedig járművön haladók ellen, mert nem tartották be a közlekedési rendszabály előírásait. A kihágások elkövetőit 50—1500 lelig terjedő pénzbírsággal sújtották. Visszaesés vagy súlyosabb természetű vétség elkövetése esetén a pénzbírságon kívül elzárással is büntetik mindazokat, akik nem alkalmazkodnak az új forgalmi intézkedésekhez.

Mint köztudomású, az új közlekedési szabályzat szigorúan megtiltja a gyalogjáróknak, hogy a kocsiuton közlekedjenek. Az ucca egyik oldaláról a másikra való átkelést is csak az uccakeresztvezetőnél engedélyezi, kivételes esetekben azonban eltekintenek ettől, ha a járókelők gyorsan és egyenes irányban halad-

nak át az uttesten. Szigorúan tilos a gyalogjárókon történő csoportosulás is, amely gátolja a közlekedés zavartalan lebonnyolítását.

A járművek csakis az uttest jobboldalán közlekedhetnek s figyelembe kell vevők a közlekedési rendszabály által rájuk vonatkozó előírt utasításokat.

### Kik üdvözölték a német excsászárt?

Amsterdamból jelentik: Mackensen vezértábornagy és Schmidt szolgálaton kívüli tengeri tábornagy Doornba érkezett, hogy Vilmos császárnak 80. születésnapja alkalmából a régi német hadsereg és tengerészet szerencsekívánatait tolmácsolja. A volt nagyfőhadiszállás nevében Mackensen vezértábornagy emlékül ezüstserleget nyújtott át. Küldöttséggel képviseltették magukat a német főrangú családok is. Kedden este a doornij házban ünnepi vacsora volt s ezen Vilmos császár családján és szűkebb környezetén kívül a régi német hadsereg képviselői is résztvettek.





## ARADI KOZLONY

Telefon: 11-21. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:  
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

## Előfizetési áraink:

Egész évre... 540 lei || Negyedévre 210 lei  
Félévre... 420 „ || Egy hónapra 70 „

## A női esküdt lelkiismerete

Londonból jelentik: Néhány hét múlva kiszabadul a maistonei börtönből egy Roland Hurn nevű feleség-gyilkos. A börtön kapujában egy 77 éves öregasszony fogja várni. Nem az édesanyja ez, hanem egyetlen női tagja az esküdtzéknek, mely tíz évvel ezelőtt halálra ítélte. Hurn 1928. decemberében féltékenységből agyonlőtte a feleségét. A gyilkosság után saját halántékába lött, de nem halt meg, csak súlyosan megsebesült. Teljesen meggyógyult és az esküdtzék elé került. Az esküdtzések tagjai között tíz férfi mellett helyet foglalt az akkor 67 éves Mrs. Ruth Stacey is. A halálos ítélet talán nagyobb hatással volt rá, mint a vádlottra.

— „Borzalmasan feldúlt ez az ítélet — mondta most Mrs. Stacey. — Napokig egyáltalán nem tudtam másra gondolni. Hurn olyan kedves, takaros fiatalembernek látszott. Az esküdtzék kénytelen volt büntetést kimondani öt gyilkosság büntetésében, de már akkor úgy éreztem, hogy inkább sajnálata, mint ítélete méltó, mert felesége viselkedése hajszolta a gyilkosságra.”

Az alacsony, világoskékszlajú, őszhajú, szemüveges kis öregasszony az ítélet óta mindennap imádkozott Roland Hurnért, előbb azért, hogy kegyelmezzenek meg neki s aztán, amikor életfogytig tartó fegyházra változtatták át a halálbüntetést, azért, hogy minél előbb kiszabaduljon. Most a börtön kapujában fogja várni s mindent, amit tőle, szegény öregasszonytól lehet, elfog követni, hogy Hurn — kinek eltérésében neki is része volt, — új életet kezdhesen.

— IDŐJÓSLAT. Borult idő, déli-keleti szél, a hőmérséklet állandósulása várható.

— ZÜRICH TÖZSZEZÁRLAT: Páris 11,71 és egynegyed, London 20,71, Newyork 44,3, Szófia 54,0, Milánó 23,30, Brüsszel 74,90, Amszterdam 239,25, Berlin 177, Prága 15,15, Varsó 83,75, Belgrád 10, Bucuresti 340.

— Anyai örömlök előtt áll Geraldine albán királyné. Belgrádból érkezett jelentés szerint Geraldine albán királyné március végén anyai örömlök elé lép.

— Pacha Agoston megyéspüspök a kővárosban. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Bucurestibe utazott, ahol püspöki konferencián vesz részt. A püspököt a fővárosba elkísérte Waltner József dr. kanonok, püspöki irodavezető is. Az egyházió a hét végén tér vissza Temesvárra.

— Új címet kap a francia köztársasági elnök. Párisból jelentik: A francia képviselőházban André Deher képviselő indítványt nyújtott be, amelyben azt ajánlja, hogy a francia államfő címét a „francia köztársaság elnöke”-ről a „francia köztársaság és gyarmatbirodalom elnöke” címre változtassák át.

— Egyházközségi közgyűlésekhez nem kell engedély. Pacha Agoston megyéspüspök ebben az évben második körlevélét intézi az egyházmegye papságához. A körlevél többek között figyelmezteti a papságot arra, hogy egyházközségi közgyűléseket szabad külön engedély nélkül megtartani. Minden más, egyházi természetű gyűléshez hatósági engedélyt kell kérni.

— MAX SCHMELING ELTÜNT. Berlin. (Radior.) A lapok beszámolnak arról, hogy Max Schmeling boxbajnok külföldre utazott, de hogy hova, arról nem irnak.

— Felére szállítják le a börtönök számát. Bucurestiből jelentik: A lamandi igazságügyminiszter törvénytervezetelen dolgozik, amely a fogházak mai rendszerét kívánja szabályozni. A terv, amelyet most tanulmányoz az igazságügyminiszter, felére kívánja leszállítani a fogházak számát az országban. Jelenleg 81 fogház működik, a javító intézetekkel együtt és mintegy tízezer fogolyal. A fogházak részére a költségvetésben 130 millió lei volt előirányozva, amelyből csak 90 millió leit költöttek adminisztratív célokra és 40 millió leit a foglyok ellátására és a fogházépületek rendbentartására. Vanak fogházak, amelyek igen elhanyagolt állapotban vannak és a foglyokat ezekben a fogházakban nem tudják olyan mértékben nevelni és valamilyen mesterségre tanítani, hogy megszabadulásuk után hasznos tagjaivá válhassanak a társadalomnak. Az új törvénytervezet ezeket az anomáliákat akarja megszüntetni. Fontos része a törvénytervezetnek, amely arról szól, hogy az előzetes letartóztatásban lévő foglyokat teljesen elkülönítve őrizzék azoktól, akiket már elítéltek.

— Kivüntetések a magyar diplomáciában. Budapestről jelentik: A magyar kormányzó báró Villányi Frigyes kvirináli magyar követnek teljes elismerését nyilvánította. Ugyancsak elismerését fejezte ki dr. Wettstein János prágai ügyvivőnek, míg Sztójav Döme meghatalmazott miniszter, berlini követnek az első osztályú magyar érdemrendet és dr. Zilahi Sebes Jenő miniszteri fogalmazó, a külügyminiszterium sajtófőnökhelyettesének a magyar érdemrend lovagkeresztjét adományozta.

— Schneller István egyetemi tanár halála. Budapestről jelentik: Schneller István egyetemi tanár 92 éves korában elhunyt. Schnellert az erdélyi magyar társadalomhoz az igaz megbecsülés és szeretet szálai fűzték. 1894-től kezdve harminc éven át volt professzor, majd később rektor a kolozsvári tudományegyetemen. Az elhunyt egyetemi tanárt pénteken délután helyezik örök nyugalomra.

## „M. &amp; B. 693” —

## az új csodagyógyszer

Londonból jelentik: Egy új angol gyógyszer, az „M & B 693” az ideai télen rendkívüli mértékben csökkentette Angliában a tüdőgyulladás-halandóságot. Csupán december hónapban körülbelül 200 londoni életét mentette meg. Az „M & B 693”-al kezelt száz beteg közül csupán nyolc halt meg, míg a gyógyszer nélkül kezelt száz beteg közül 27 hunyt el. Különösen nagy jelentősége van a gyógyszernek a 60 éven felüli betegek esetében, ebben a korban ugyanis igen nagy a tüdőgyulladás halandósága. Mielőtt az „M & B 693”-at felfedezték, négy ilyen öreg beteg közül átlag három meghalt. Az új gyógyszer alkalmazása óta a 60 éven felüli tüdőgyulladásos betegek közül csak minden ötödik hal meg. Az új orvosság apró tabletták rendszerint megtörve, tejből szopták bevenni. Nincs kellemetlen ízük. Négy óránként kap a beteg egy-egy tablettát. A szer bevétele után a hőmérséklet azonnal csökken. A szer tudományos neve: 2 — (aminobenzenesulphonamido) pyridine.

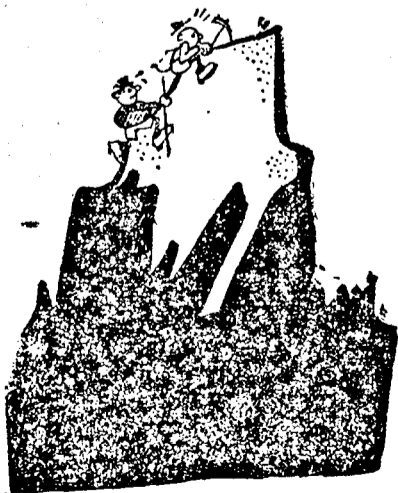
— NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE! Az aradi pénzügyigazgatóság a nyugdíjas özvegyeknek és az árvák gyámjainak tudomására hozza a nyugdíjpénztár azon rendelkezését, amelynek értelmében a január 1-én nyugdíjak kifizetések nyilatkozatot kell adniok gyermekelk, árvák születési idejéről, valamint arról, hogy a leánygyermek nem mentek-e férjhez. Az érdekelteknek saját özvegyességüket, vagy esetleges ujrateremtésüket is be kell jelenteniük. Nem vonatkozik ez a kötelezettség azokra, akik saját szolgálatuk után kapják a nyugdíjat, valamint természetesen a férfi nyugdíjasokra. A szükséges nyomtatványokat az adóhivataloknál lehet beszerezni.

**Minden elfogadható árban árusítok  
női kabát- és ruhaszöveteket  
valamint selymeket**  
**L. Grünberger** Bul. Reg. Maria 12.

— Új személyazonossági igazolványok kiváltásának betürendi sorrendje. Az aradi népesedési hivatal vezetője közli az érdekeltekkel, hogy azon módosítást, amely szerint a személyazonossági igazolványokat betürendi sorrendben osztják ki, csütörtök helyett csak péntektől vezeti be a bejelentő hivatal. Ezért pénteken az A. B. mig szombaton a C. D. kezdőbetűsök jelentkezzenek személyazonossági igazolványuk átadásáért. Közli a népesedési hivatal az érdekeltekkel, hogy semmiféle közbenjárást nem vesznek figyelembe és soron kívül senkinek sem állítják ki a személyazonossági igazolványt. A jelentkezési sorrend folytatását legközelebbi lapszámbunkban közöljük.

— Milliós betörés Párisban. Párisból jelentik: Egy ismeretlen tolvajnak sikerült behatolnia a katolikus teológia igazgatójának irodájába, ahol a páncélszekrényből egymilliókétszázötvenezer frankot vitt el.

## Hiábavaló fáradság



— Azt hiszem, eltévesztettük a hegyet. Itt nincs szálloda.

## 11 „Deritse ki!”

Ramsey Kenyon, a Scotland Yard detektívje Amerikában tartózkodik és onnan küld naponként ravaszul megfogalmazott távirati jelentéseket főnököknek. Sir Albert Wiggin főfelügyelőnek Londonba. A jelentések-ből rekonstruálható egyes szenzációs bűnesetek egész tényállása a nyomozással együtt — és az olvasó feladata, hogy megtalálja a fogas bűnügyi problémák megoldását, amely a táviratok szövegének alapos tanulmányozása és némi fejtegetés árán mindig megállapítható Ramsey Kenyon tizenegyedik távirata:

Newyork, dátum

Sir Albert Wiggin főfelügyelő Scotland Yard London stop Dorsey Obingsot pizsamában meztlenül holtan találtuk fürdőszoba ajtaja mellett stop Halál azonnal beállott revolverlövés következtében stop Golyó amely harmincnégy milliméteres automatikus revolverből származik jobb halántékra batolt fejbe stop Revolvert amelyen felismerhetetlen ujjnyomok vannak halott teste mellett csőbő közelében találtuk meg stop Golyó hüvelybe földön fekvő négy lábnylra magától revolvertől Obings kinyújtott jobbkeze közelében amelyben egy aláíratlan levelet szorongatott stop Levélben ismeretlen nő szerelméről ír Obingsnak stop Obings és felesége Sibil egyedül voltak otthon tragédia időpontjában stop Sibil azt vallja hogy férje kérte váljanak el s mikor ő ezt megtagadta férje agyonlőtte magát stop Rendőrség és én egyetértünk abban hogy Sibil hazudik és ő gyilkolta meg férjét stop

RAMSEY KENYON

Miből állapította meg Kenyon detektív, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt?

Fenti rejtvényünk megfejtését január 30-án este 7 óráig kell kiadóhivatalunkba eljuttatni. Vidéki megjelölések esetében a postai pecsét dátuma mérvadó. A később érkezett rejtvényeket nem vehetjük figyelembe. Beküldéshez mellékelendő rovatunk címe.

— Mosjoukin temetése. Párisból jelentik: Az egész orosz kolónia résztvett Mosjoukin Ivánnak, az elhunyt, egykor nagy hírű filmszínésznek temetésén. Több híres orosz származású művész, köztük Serge Lilar, a kiváló láncos vitte a koporsót. A neuilly-i temetőben helyezték örök nyugalomra.

— LENGYELORSZÁG ÉS NÉMETORSZÁG FELFÜGGESZTI A ZSIDÓK KIUTASÍTÁSÁT. Berlinből jelentik: Lengyelország és Németország egyezséget létesítettek, mely szerint felülvizsgálják a már kiutasított zsidók ügyét. Ugyanakkor azt is kimondotta a megegyezés, hogy a további kiutasításokat mindkét ország felfüggeszti és a kiutasító határozatokat egyik ország sem hajtja végre.

Rheumatikus fájdalmaknál egy bedörzsölés valódi Diana sóborszesszel enyhülést hoz.

— NEMZETKÖZI FUTBALLMÉRKÖZÉSEINK. Bucurestiből jelentik: A FRFA jóváhagyta Románia több nemzetközi mérkőzéseinek időpontját. Így május 7-én Románia Jugoszláviával, május 24-ikén Angliával és június 11-ikén Olaszországgal honyolt le nemzetközi mérkőzést.

— A cipésziparosok bálja. A cipésziparosok február 4-én rendezik az özvegy- és árvasegély-alap javára hagyományos báljukat. Értékes tombolatárgyak és egyéb meglepetések, a saját büfében februr kiünő hideg és meleg ételek, elsőrendű italok várják a jól és olcsón mulatni vágyó közönséget. A bál a volt ipartestület otthonosság varázsolt nagytermében este 9 órakor kezdődik.

— EGÉSZ SPANYOLORSZÁGRA ÉRVÉNYES PÉNZEKET VERET FRANCO. A nemzeti kormány rendeletet adott ki, amely szerint az ezüst pénzek február 20-tól kezdve elvesztik törvényes értéküket, miután a Franco-kormány új és egész Spanyolországra érvényes pénzeket fog veretni.

— Világjáró brálla fiatalember öngyilkossága. Brülából jelentik: Padineanu Valeriu, 29 éves fiatalember tegnap egy rokona lakásán megmérgezte magát. Padineanu 10 éven keresztül mint matróz és hajóincér bejárta az egész világot, de most állás nélkül maradt, munkát nem kapott és ezért a halálba menekült.

— Módosul a hatos autobus járata, megszűnik a nyolcas vonal. A közúti gépkocsi szolgálat működésének észszerűbbé tétele érdekében a közüzemek a következő intézkedéseket léptetik életbe február elsőjétől kezdődőleg: A nyolcas számú vonal, amelynek járatai a Pionerilor-uccáig közlekedtek, megszűnik — viszont a hatos vonalon két kocsit közlekedik majd, különböző útvonalon, mégpedig: egyik kocsit a jelenlegi útvonalon halad a városi színháztól az Eminescu-uccán, a Calvin-uccán és a Dorobantilor-uccán keresztül az alsótemetőig, a másik kocsit pedig a városi színháztól az Avram Iancu-téren, a Metianu-uccán, a Catedralei-téren. Goidu —Kogălniceanu-uccákon a Saguna-uton és a dorobantilor-uccán keresztül halad az alsótemetőig. A járatok indulása 15 percenként történik a végállomásoktól. A díjszabás nem változik, vagyis a jegy négy leibe kerül mindkét utszakason. A kocsikon külön tábla jelzi majd az útvonalat. A fenti intézkedés a nyolcas számú vonal utazóközönségének igényeit is kielégíti.

# Református tea-estély január 28-án az Iparos Otthonban

## A Magna Charta, mint világiállítási tárgy

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” értesítése szerint az angol kormány elhatározta, hogy a Magna Charta eredeti példányát kiküldi a newyorki világiállításra. Ezzel a gesztussal az angol kormány meg akarja pecsételni azt a szoros barátságot, amely a két nemzet között fennáll. Mint ismeretes, az angol Magna Charta 1215-ből származik és Európa legrégebbi alkotmánylevele. Ez az alkotmánylevél mindössze hét évvel idősebb, mint a magyar alkotmánylevel, amelyet II. Endre 1222-ben arany-bulla néven adott ki.

— Hatmilliót hagyott hátra egy brüllal koldus. Brüllalól jelentik: Néhány nappal ezelőtt meghalt a brüllal szegényházban egy Dumitru Ionescu Gion nevű kérető koldus. Néhány nappal halála előtt végrendeletet készített, amelyben a szegényház igazgatójának legnagyobb meglepetésére, mintegy hatmillió leit kitevő összeget hagyott a város és a megye részére, hogy azt jótékony célra fordítsák. Halála előtt még bevallotta, hogy a szegényház egyik feljárójának második lépcsője alatt értékes kincsek vannak elásva, melyek hasonlóan az ő tulajdonát képezik. És valóban a lépcsők alatt két köcsög aranypénzre bukkantak.

## Rádiók 125 lei

heti részletfizetésre kaphatók. Gyári lerakat: Strada Marie Chendi 9., udvari raktárban.

— Hadbírósi ítéletek. Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári katonai törvényszék katonakönyvecskéiknek láttamozásának elmulasztása miatt egy-egy hónapi elzárásra ítélte Leondare Jenő, Balázs Dezső, Theinleitner György hadnagyokat; Freiberg Herman, Hermann Ottó, Mándy Zoltán, Scherer Sándor, Gács György, Osváth Flórián, Kucsisz Ferenc, Kamin Károly, Molnár Bálint biharmegyei illetőségű főhadnagyokat. A tárgyaláson a vádlottak egyike sem jelent meg, így az ítéletet távolléttükben hozták.

— Borah bankár többmillió kölcsönt ajánlott fel hadicélokra. Newyorkból jelentik: A „Newyork Herald Tribune” jelentése szerint Borah szenátor és bankár a washingtoni kormány hárommillió és háromszázezer dollárt ajánlott fel hadicélokra kölcsönként, a hadügyi tárca keretében leendő felhasználására. Borah szenátor és bankár ajánlata a legnagyobb reményekre jogosítja fel az amerikai köröket az ily irányú hitelek tekintetében.

— Feleségül ment rabtársához, hogy megmeneküljön a kiadatástól. Constantából jelentik: Nem mindennapi házasságkötés színhelye volt a constantai város-háza anyakönyvi hivatala. Fegyőrök vezették fel a hivatalba Cristina Topov és Gh. Sultanov elítélteket, akik mindketten a constantai fogház lakói s miután a törvényes uton összeadták őket az anyakönyvvezető, a fiatal párt visszavitték a börtönbe. Cristina Topov bolgár alattvaló s a várnai törvényszék egy gyilkossági ügyből kifolyólag tízevi fogházra ítélte. Hogy megmeneküljön a kiadatás elől, megállapodott rabtársával, Sultanovval, hogy házasságot kötnek. A nő ilyenformán román állampolgárrá vált és így megmenekült a kiadatástól.

— TITOKZATOS ISMERETLENEK „HALÁLSUGARAKKAL” ÁLLÍTOTTAK MEG TÖBB GÉPKOCSIT ÉS MOTORERÉKPÁRT EGY DÁNIAI UTON. Kopenhágából jelentik: A lapok nagy cikkekben számolnak be arról a furcsa és megmagyarázhatatlan esetről, amely Aarhus kerületben történt. A kerület egyik útján három óráig belül nyolc gépkocsival, egy motorerékpárral történt meg az, hogy mikor az ut egy bizonyos pontjára értek, gépük egyszerre leállt s nem tudtak tovább haladni. A lapok úgy vélik, hogy bizonyos titkos kísérletekről van szó, amelyet ismeretlenek a halálsugárral végeztek ezen a vidéken. Egy orvos, aki utasa volt az egyik hasonlóképpen leállt gépnek, kijelentette az egyik lap munkatársának, hogy véleménye szerint nem lehet ilyen távollevő következtetéseket levonni, egyszerű elektromos jelenségről van szó, amely a légkör nagyarányú nedvessége miatt állhatott be.

— A Scotland Yard televíziós szolgálata. Londonból jelentik: A Scotland Yardon kedvező eredményre vezetett kísérleteket folytattak egy televíziós szolgálat létesítése érdekében. Ezért elhatározták, hogy minden angol rendőrszolgálatot televíziós adó- és vevőkészülékkel szerelnek fel. Ennek segítségével azonnal közvetíteni lehet körözött személyek fényképeit, valamint iratokat és rajzokat. A fényképek továbbítása után fél órával a leadott képek már ki is tehetők a kirakatokba. Egységként úgy az angol, mint az amerikai hadügyminiszteriumok behatóan tanulmányozzák a televízió alkalmazását háború esetén. A harci repülőgépeket hasonlóképpen televíziós szerkezetekkel látják majd el.

— Bizottság vizsgálja felül az Egyesült-Államok fegyverkezésének célját, Washingtonból jelentik: Washingtonban külön bizottság alakult főképpen az ellenzék tagjaiból, azzal a céllal, hogy a legnagyobb figyelemmel vizsgálja át az előterjesztett fegyverkezési tervet és felvilágosítást nyerjen a kormánytól Amerika külpolitikájára vonatkozólag. Tisztázni akarják, hogy a fegyverkezés csak az ország védelmét szolgálja-e, vagy pedig az a célja, hogy Amerikának egy nemzetközi konfliktusba történő beavatkozását támogassa-e.

## Ítélet az orgazdasággal vádolt aradi trafik tulajdonos ügyében

Az aradi törvényszék negyedik tagozata ma hirdetett ítéletet Grummer Ferenc és Iovescu Ioan aradi dohánytözsde tulajdonos bűnügyében. Mint köztudomású, Grummer Ferenc több betörést és lopást követett el, így behatolt özvegy Fábriánné, Eminescu-uccában levő dohánytözsdejébe és a Bleyer-féle trafikba. Az utóbbi üzletbe falbontás utján jutott be és onnan nagymennyiségű dohányárut, rómi-köveket, kártyákat vitt el. Amikor sikerült elfogni, vallomásaiban elmondotta, hogy Iovescu Ioan trafikosnak adta el a lopott árut.

Az ügyben néhány héttel ezelőtt tartották meg a főtárgyalást és ezen Iovescu tagadta, mintha átvette volna a lopott holmikat, kijelentette, hogy csomagban hozta el Grummer a dohányárut, azt sem tudta mi van a csomagban és nem tudhatta, hogy annak tartalma lopásból származik. Grummer megmaradt eredeti vallomása mellett és a tanúk nagyrésze is a két vádlott ellen vallott. A törvényszék ma hirdetett ítéletet az ügyben. Bűnösnek mondta ki a törvényszék Grummer Ferencet és betörésért 3 évi börtönre és 3000 lei pénzbüntetésre, Iovescu Ioant egyévi börtönre és 1000 lei pénzbüntetésre ítélte. — Ugyanakkor kötelezte őket özvegy Fábriánné részére 5000 lei és Bleyer trafikos részére 20 ezer lei kártérítés megfizetésére.

Téli áruraktáramat

olcsón a piacra dobozom

**B á r s o n y**

kötöttáruház. Tekintse meg kirakatainkat!

## Törökország nem utasítja ki a német és osztrák zsidókat

Isztanbul. A török kormány elrendelte, hogy a Törökországban élő német és osztrák zsidókat ezentúl ne utasítsák ki. A jövőben a minisztertanács maga fog dönteni az ilyen természetű kiutasítások kérdésében.

Üzlethelyiség kiadó!

Információk: B á r s o n y kötöttáruházban.

## MŰVÉSZET

### Értékes és szórakoztató műsor Horváth László és Jávor Alfréd február 2-iki irodalmi estjén

Arad kulturát kedvelő közönsége megkülönböztetett érdeklődéssel várja Horváth László és Jávor Alfréd magasszintű irodalmi estjét, amely február másodikán este lesz a Minorita Kulturházban. Az irodalmi est rendezője nemcsak minden tekintetben értékes és komoly műsort állított össze, hanem arra is nagy súlyt fektetett, hogy ez a műsor egyben szórakoztató is legyen. Harmath Jolán, Horváth László és Jávor Alfréd szavazatai és versesdúói jóval felülemelkednek az ilyen és hasonló produkciókon. Kulcsár Kálmán érdekes bevezető beszéde, Szántó György regényrészlete, amit Szántó Györgyné olvas fel és maga a világhírű író mond hozzá bevezetőt, Wojtylczky Elvira szenzációs hatású klasszikus táncszáma, Fischer Ernő művészi zongorajátéka mind méltán kiérdemlik azt a nagy érdeklődést, amely már eddig is megnyilvánult. Az irodalmi estre a meghívó szolgálat belépésűl. Meghívók Sándor Ferenc főtéri könyvesboltjában vehetők át.

„SCALA”

NAGYFILMEK SZINHÁZA / TEL.: 20-10.

Ma, pénteken utoljára

LORETTA YOUNG világfilmje:

„Négyen a becsületért”

UJ FOX JOURNAL

5, 7, 15, 9, 15

Szombaton először:

„Szentpétervári leher éjszakák”

Orosztárgyú filmek. — Gaby Morlay és Jean Jonel, a nagy román művész, a „Société de la Comédie française” tagja.

## Párbailavina gróf Festetics Ernő ügyei körül

Budapestről jelentik: Sokat beszélnek kasszinói körökben arról a kizárási indítványról, melyet gróf Festetics Ernő, gróf Festetics Sándor autóversenyző fia ellen tettek a Királyi Magyar Automobil Clubban s mely a lovagias ügyek lavináját indította el.

A kizárási indítvány, melyet báró Dániel Tibor, Landauer Eduárd vezértitkár, Kovács Emil, Dóry Antal és a klubnak még tizenhat tagja írt alá, súlyos adatokat tartalmaz Festetics Ernő ellen. A kizárási indítványban az aláírók előadják, hogy egy éjszaka gróf Festetics Ernő vendéget vitt fel a klubba, mivel tízezer pengős kártyapartit játszott. A vendéget, akit Spitz János magán-tisztviselőként mutatott be, nem sokkal a kártyaparti után több ezer pengős sikkasztásért letartóztatták és jogerősen másfél évre ítelték. A kizárási indítvány szerint gróf Festetics Ernőnek, ha vendéget vitt fel a klubba, mivel ilyen nagy összegben kártyázik, tudnia kellett volna azt, hogy Spitz János vagyon fölött nem rendelkezik és havi fizetése 180 pengő.

A másik vád az, hogy az eset után pár nappal gróf Festetics Ernő borközi állapotban a következő kijelentést tette egy dicső társasági-beli hölgyre vonatkozóan, Landauer Eduárd vezértitkár és báró Dániel Tibor előtt:

— Tegnap este jól „csöbe huztam” egy nőt. Leitattam, hogy a káró ást összetévesztette a treff hellessel és leszakítottam róla nyolc darab ezrest.

Báró Dániel Tibor erre a külvárosi lúzár kijelentésre „pff, uriember hogy tehet ilyet” felkiáltással elhagyta a társalgót. Gróf Festetics Ernő báró Dániel Tibor sértő kifakadásáért nem kért elégtételt. Az ügy egy hírlapíró tudomására jutott, aki az egyik budapesti napilapban megírta az esetet. Ezt a hírlapíró gróf Festetics Ernő provokálta, majd a lovagias ügy tárgyalásáról felvett jegyzőkönyvben elismerte, hogy a válaszműnyhoz benyújtott indítványban feltüntetett kijelentést megtekte, de hozzátette azt, hogy eanek a kijelentésnek semmi alapja nem volt. A hírlapíró és gróf Festetics Ernő között a lovagias ügyet jegyzőkönyvvel lezárták.

Ez az eset nem vonta maga után a kizárási indítványt. Gróf Festetics Ernő, mikor tudomást szerzett a kizárási indítványról, provokálta azokat, akik a kizárási indítványt aláírták.

Közben a Királyi Magyar Automobil Club igazolványát nem tudott döntést hozni, mert még a kizárási indítványt megelőzően gróf Festetics Ernő benevezett a montecarlói csillagutárra s így magyar színeket képviselt. A klub vezetősége közölte gróf Festetics Ernővel, hogy a válaszműny határozatáig nem látogathatja a Királyi Magyar Automobil Club helyiségeit.

A lovagias ügyek sorozatában a tárgyalások folyamatban vannak.

— KANADA — KIRÁLYSÁG LESZ. Ottavából jelentik: Lacroix kanadai szenátor törvényjavaslatot nyújtott be s ebben azt indítványozza, hogy Kanada címét dominiumról királyságra változtassák át. A kanadai főkörmányzó ezek szerint alkirályi címet kapna. Valószínűnek tartják, hogy a törvényjavaslatot az ottavai parlament megszavazza.

— Párbaj a francia—olasz ellentétek miatt. Rómából jelentik: A francia és az olasz sajtó között tudvalevőleg éles polémia folyik. A „Paris Midi” című lap egyik legújabb számában sértő kifejezéseket használt az olasz tengerészettel szemben és ezért a triezsti „Piccolo” című lap főszerkesztője párbajra hívta ki a „Paris Midi” főszerkesztőjét.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16. (Tel.: 15-30.)

OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14-80.)

KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsești 68. (Tel.: 14-70.)

## Három érdekes indítvány a városfejlesztési munkatervhez

A városvezetőség részéről több ízben hangzott el a kijelentés, hogy szívesen fogadnak minden életrevaló ötletet, amely Arad fejlesztésével, a megoldandó helyi problémákkal áll kapcsolatban. Ezen indíték alapján állította össze a város közgazgatási ügyeinek egyik régi ismerője: Zubor Andor nyugalmazott városi tanácsos az alább következő néhány érdekes és megfontolásra érdemes javaslatot:

A városi ügyvitel irodai elhelyezkedésének megkönnyítésére igen célszerű lenne a városháza épületének legszebb részét elfoglaló levéltár elhelyezése. Az irattárban nagyarányú selejtezést lehetne végrehajtani s ezzel nem csak helyet nyernének, de több vagon régi iratot bocsájthatna áruba a város. Ha a selejtezés munkája túlnagy megterhelést jelentene a tisztviselői karnak, abban az esetben a városvezetőség erre a célra nyugdíjas városi tisztviselőket használhatna fel és munkájuk ellenértékét az eladott makulaturapapír árából fedezhetnék.

Ismeretes, hogy a városvezetőség terveket készített a színházépület külső és belső átalakítására, amire az szolgált elsősorban okot, hogy a jelenleg használt színház-helyiség épületrésze két bérháztömb közé ékelten áll, vészkiáratái szűk, zárt udvarokba vezetnek és általában tűzbiztonsági szempontból a legszerényebb igényeket sem elégíti ki. Hozzájárul ehhez az a körülmény, hogy a színház csaknem háromemeletes, zsinórpadlása még magasabb és a színpad így háromemelet magasságban nyitott. Ez az oka annak, hogy a közönség állandó légáramlatban nézi végig az előadásokat és, hogy a színház-helyiség fűtése nem ki-elégítő. Ezeknek a súlyos hibáknak megszüntetése csak igen nagy befektetés árán lenne megvalósítható, viszont ha már jelentős összegű befektetésről van szó, mégis időszerűbb lenne a színháznak jelenlegi helyéről való áttelepítésének megvalósítása. A régen tervezett újítást eddig pénzkérdés miatt nem tudták megvalósítani, viszont azzal, hogy a színház áthelyezésével felszabaduló hatalmas épületrészt lakásokká alakítanák át — amire máris rendelkezésre állnak bizonyos tervek — a város jelentős jövedelemhez jutna. Ezzel kapcsolatos az az elgondolás is, hogy a városvezetőség ne helyezze a közüzemi irodákat a városháza épületébe, mert a közüzemek ügyvitelére egyrészt kevésbé forgalmas helyet igényel, másrészt olyan tömegforgalommal kapcsolatos, hogy ez csak a városháza folyosóinak állandó túlszűkítését és az épület állandó rongálását vonná maga után. He-lyesebb megoldás lenne — a javaslat szerint —, ha a színházépület középső részének átalakítása esetén a legfelső emeletet tartanák fel a közüzemi irodák számára, míg azokat az irodákat, amelyek a személyzeti ügyeket és a nagy forgalommal járó vonatkozásokat bonyolítják le, meghagynák a gázgyárban.

Miután a három illemhely földaláhelyezésével az Avram Iancu-terén lévő W. C. is eltűnik, el lehetne kerülni a Mețianu-ucca sarkán az autobuszok torlódását, ahol tudvalevőleg a mosóczytelepi, kis-szentmiklósi, a 4-es és 8-as autobuszok megálló-helye van. Ugyancsak itt állomásozik a mindkét irányba közlekedő 1-es számú autobusz is. Ha az autobuszok megállóhelye a térnek a Matei Corvinu-ucca előtti részére helyeztetnék át, aminek az illemhely eltűnésével most semmi akadálya nem lenne és a 4-es és 8-as számú autobuszok forgalma a Barițiu-uccán bonyolódna le, akkor a Mețianu-ucca sarkán lévő torlódás és a szűk ucca torkolatának autobusszal történő elfoglalása megszüntet-hető lenne és ez a fontos, nagy forgalmat lebonyo-lító útvonal is jelentősen tehermentesülne.

## Március elején kezdik a Csehországon átvezető német gépkocsiút építését

Pozsonyból jelentik: Mint a lapok írják, prágai illetékes körök elfogadták a Csehországon keresztül vezető Bécs—Brünn—Breslau német gépkocsiút terveit. Az előkészítő munkálatokat legkésőbb február végéig lezárják, úgy hogy az út építése március elején megindulhat. Az előkészítő munkálatokkal megbízott német cégek már megkezdték a szükséges tárgyalásokat a cseh cégekkel.

Kedden a prágai szakaszról megkezdték a pilsen—huszti gépkocsiút építési munká-latait.

# SPORT KÖZLÖNY

## A finnek és németek Európa legjobb atlétái

### Az elmúlt év legjobb atlétikai eredményei

Az európai atlétika igen magas színvonalon áll és ámbár egyes versenyszámokban a tengeren-tuli atléták felette állnak az európaiaknak, van azonban néhány olyan — főleg ügyességi — atle-tikai szám, amelyben Európa túlszárnyalja az Uj-világot. Alább közöljük az 1938. évben európai atléták által elért legjobb eredményeket:

#### 100 MÉTER:

10.3 Osendarp holland, 10.4 Mariani olasz, 10.4 Sjøvall norvég, 10.4 van Beveren holland, 10.5 Kovács magyar, 10.5 Boersma holland, 10.5 Strandberg svéd, 10.5 Gonnelli olasz, 10.5 Kersch német, 10.5 Hornberger német, 10.5 Leichum né-met, 10.5 Vogelsang német, 10.5 Gillmeister né-met, 10.5 Neckermann német.

#### 200 MÉTER:

21.1 Osendarp holland, 21.2 Holmes angol, 21.2 Mariani olasz, 21.3 Scheuring német, 21.4 van Beveren holland, 21.4 Neckermann német, 21.5 Ro-berts angol, 21.5 Gyenes magyar, 21.6 Strandberg svéd, 21.6 Pennington angol, 21.6 Jenkins angol.

#### 400 MÉTER:

46.8 Harbig német, 46.9 Brown angol, 47.3 Linnhoff német, 47.9 Robets angol, 48 Blazejczak német, 48 Baumgarten holland, 48.1 Lanzi olasz, 48.2 Görkői magyar, 48.3 Tammisto finn, 48.3 Wa-chenfeldt svéd.

#### 800 MÉTER:

1:48.4 Wooderson angol, 1:50.6 Harbig német, 1:50.7 Lanzi olasz, 1:51.8 Leveque francia, 1:52.3 Bouman holland, 1:52.6 Gassowski lengyel, 1:52.8 Andersson svéd, 1:53 Mc Cabe angol, 1:53 Eich-berger német, 1:53.2 Goix francia.

#### 1500 MÉTER:

3:48.7 Wooderson angol, 3:50 Mostert belga, 3:52 Hartikka finn, 3:52.2 Jonsson svéd, 3:52.2 Sarkama finn, 3:52.5 Pekuri finn, 3:52.8 Beccali olasz, 3:52.8 Iglói magyar, 3:53 Jansson svéd, 3:53.1 Matilainen finn.

#### 5000 MÉTER:

14:26.8 Mäki finn, 14:27.4 Jonsson svéd, 14:27.4 Pekuri finn, 14:28.4 Salminen finn, 14:30.2 Lehtinen finn, 14:35.6 Szabó magyar, 14:36.2 Emery angol, 14:36.2 Siefert dán, 14:36.6 Rasdahl norvég, 14:40.3 Kurki finn.

#### 10.000 MÉTER:

30:02 Mäki finn, 30:13.4 Salminen finn, 30:13.4 Pekuri finn, 30:35.2 Laihoranta finn, 30:42.8 Ta-mila finn, 30:48.8 Askola finn, 30:53.2 Beviaqua olasz, 30:54.2 Syring német, 30:56.8 Szilágyi ma-gyar, 30:57.4 Csaplár magyar.

#### 110 M. GAT:

14.3 Finlay angol, 14.3 Lindman svéd, 14.5 Kumpmann német, 14.6 Wegner német, 14.7 Ober-weger olasz, 14.8 Brasser holland, 14.8 Thoruton angol, 14.8 Thomsen dán, 14.9 Kovács magyar, 14.9 Haspel lengyel, 14.9 Mantikas görög.

#### 400 M. GAT:

53 Joye francia, 53.1 Hölling német, 53.2 Glow német, 53.3 Kovács magyar, 53.5 Keellerhals svájci, 53.6 Areskoung svéd, 53.8 Bosmans belga, 53.9 Klix német, 53.9 Scheele német, 53.9 Darr né-met

#### RUDUGRÁS:

410 Sznajder lengyel, 406 Reinikka finn, 405 Sutter német, 405 Gustavsson svéd, 403 Romeo olasz, 402 Aärma eszt, 402 Kiipsaar eszt, 400 Zsuffka magyar, 400 Hartmann német, 400 Müller német, 400 Haunzwickel német, 400 Lindblad svéd, 400 Ljungberg svéd, 400 Ramadier francia.

#### MAGASUGRÁS:

198 Kotkas finn, 198 Weinközt német, 197 Ka-lima finn, 197 Lundqvist svéd, 196 Ödmark svéd, 195 Martens német, 195 Peräsalo finn, 194 Haag német, 194 Stai norvég, 193 Gehmert német, 193 Ursin finn.

#### TAVOLUGRÁS:

765 Leichum német, 761 Maffei olasz, 756 Long német, 745 Hakansson svéd, 744 Mersch luxem-burgi, 744 Sariola finn, 741 Studer svájci, 740 Biebach német, 739 Gyuricza magyar, 737 Sten-qvist svéd, 737 Caldana olasz, 737 Gottschalk német.

#### HARMASUGRÁS:

15.32 Rajasaari finn, 15.28 Kotraschek né-met, 15.23 Haugland norvég, 15 Ström norvég, 15.02 Norén finn, 14.99 Ilovaara finn, 14.93 Bini

olasz, 14.91 Abdersson svéd, 14.85 Hailgrén svéd, 14.83 Wöllner német.

#### SULYDOBAS:

16.52 Wöllke német, 16.16 Kreek eszt, 16.03 Stöck német, 15.98 Lampert német, 15.87 Gierutto lengyel, 15.75 Bergh svéd, 15.69 Cramer német, 15.65 Bärlund finn, 15.61 Backmann finn, 15.55 Kotkas finn.

#### DISZKOSZVETÉS:

51.49 Oberweger olasz, 50.85 Lampert német, 50.63 Bergh svéd, 50.19 Schröder német, 50.02 Kot-kas finn, 49.85 Sörlie norvég, 49.69 Hedvall svéd, 49.60 Kulitz magyar, 48.87 Consolini olasz, 48.68 Wotapek német.

#### GERELYVETÉS:

78.70 Nikkanen finn, 76.87 Järvinen finn, 75.93 Sule eszt, 73.73 Aiterwall svéd, 73.01 Autonen finn, 72.78 Várszegi magyar, 72.38 Vainio finn, 71.85 Issak eszt, 71.40 Mikkola finn, 71.10 Toivonen finn, 71.00 Stöck német.

#### KALAPACSVETÉS:

59.00 Blask német, 58.77 Hein német, 56.43 Lutz német, 55.81 Greulich német, 55.52 Storch né-met, 54.23 Kufner német, 53.76 Weid finn, 53.89 Mayr német, 52.93 Malmbrandt svéd, 52.83 Wolff német.

A tizenhét atlétikai versenyszámot alapul véve, ha csak a legjobb eredményeket vesszük, akkor Finnország 5 első hellyel vezet, míg a további sorrend: Németország 4, Anglia 3, Hollandia 2, Lengyelország, Olaszország és Franciaország 1—1 első hellyel. Az első 10 eredményeinek tekintetbe-vételével, ha az első 10, a második 9, a harmadik 8 pontot stb. kap, akkor a sorrend a nemzetek kö-zött a következő:

1. Németország 253 pont, 2. Finnország 199, 3. Svédország 102, 4. Olaszország 73, 5. Anglia 69.5, 6. Hollandia 51, 7. Magyarország 42, 8. Nor-végia 32.5, 9. Esztország 29, 10. Lengyelország 27, 11. Franciaország 19, 12. Belgium 13, 13. Svájc 10, 14. Dánia 7.5, 15. Luxemburg 6.5, 16. Görög-ország 2 pont.

O Burdan Károly elutazott. A Vénus volt válogatott kapusa, aki — mint megírtuk — Franciaországból kény-telen volt visszatérni, csütörtökön reggel már vissza is utazott a fővárosba, ahol — hír szerint — a Metro-polába lép, amely a kitűnő játékoskal rendkívül meg-erősödik.

Kedvezményes utazás

## New-Yorkba

a világhiállítás alkalmából

### HOLLAND-AMERIKA LINIE

KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,  
ugyszintén rendezes utazások

**Canadába**  
**Középamerikába**  
**Ausztráliába**  
**Délamerikába**  
**Afrikába és Keletre**

**Beiratkozások, információk és**  
**prospektusok**

ORT. utazási irodáiban:  
ARAD, Cal. Banatului 2. Tel. 13-50.  
TIMISOARA, str. Veneția 2. Tel. 39-59.  
BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.  
Tel. 4.41.65.



## Szombaton az Astra labdarugói vizsgáznak atlétikából

Az Atlétikai Engedély Bizottságának helyi alakulata az AMEFA játékosainak atlétikai vizsgái után most már nagy apparátussal fog hozzá, hogy a kerülethez tartozó többi labdarugókat is vizsgáknak vesse alá. Az idő ugyanis rövid és alig néhány hét alatt több ezer labdarugónak kell atlétikai képességét bebiztosítani. Szombaton délután 3 órai kezdettel az Astra-pályán kerül sor az Astra játékosok atlétikai vizsgáira, vasárnap pedig 2-3 egyesület futballistái is fognak vizsgálni.

## Délamerikai csendélet...

A délamerikai hidegvérű államok lakói bámulatos higgadságról és nyugalomról tesznek tanúságot egy-egy labdarugómérkőzésen, mint azt a legutóbbi Rio de Janeiróban lebonyolított brazil-argentin mérkőzés is igazolja.

A pályát körülvevő tömeg egykedvűen nézi, amint a brazil csapat kivonul, de hatalmas óvációban részesítik a vendég-csapatot, az argentin együtttest. A játékvezető hófehér lovon belovagol a pályára és amint a csapatok elhelyezkednek, revolverlövéllyel jelt ad a játék megkezdésére. Azonnal a vendégcsapat lép fel támadólag, mire a ki-rendelt mentőszolgátat emberei a hontak egyik hátvédjét elszállítják. A brazilok sem restek, rövid tá-pogatózás után két argentin kerül hasonló sorsra. Közben gólok is esnek és néhány perccel a befe-jezés előtt 2:2 az eredmény, amikor a brazilok már csak 6, az argentinek pedig 8 emberrel küzde-nek. Az egyik argentin csatár rohan éppen a kapu felé és sikerült átharapnia a még megmaradt bra-zil hátvéd nyakát. Miután a brazilok létszáma ilyenformán ötre csökkent le, az argentin csapat nem látta biztosítottak a mérkőzés sportszerű le-folyását és levonult a pályáról. Közben a maroknyi brazil sereg egy gólt vágott az árván maradt ar-gentin kapuba, mire a bíró három revolverlövéllyel jelezte, hogy a brazilok 3:2 arányban győztek. Szép lehetett...

## Sindelar, a szőlőkar...

Szegény Sindelarról mesélik, hogy egyike volt a legszükszavabb embereknek. Egyszer a csodacsapattal, Ausztria válogatottjával külföldi túrára indult és első állomáshelyükön több ezer ember várta a híres centeresatárt. A lelkes rajongók vállukra kapták Sindelart és kérlelni kezdték, hogy mondjan beszédet. Sindelar szabadkozott, kijelentette, hogy nem beszél, de kér-désre szívesen válaszol. Erre megkérdezték tőle, hogyan éri magát, hogy tetszik az ottani sport, jó futballistáknak tartja-e másnapi ellenfelüket?

Sindelar lakonikus rövidséggel válaszolt:

— Jól, nagyon tetszik, veszélyes ellenfelek!

Amikor a túra után hazatértek és megkér-dezték a népszerű "Sindi" barátai, hogyan érez-te magát az első állomáshelyen, Sindelar azt fe-lette:

— Nagyon jól, csak ne kellett volna szóno-kolnom...

*csak egy klapásból!*

Helsinki-ben tegnap a finn válogatott jégkorong-csapat hatalmas fölénnyel 9:1 arányban győzte le Esztország válogatott korong-együttesét.

Somogyi Klári a brémai fedettpálya-teniszver-seny után Párisba utazott, ahol nagyszabású nemzet-közi teniszversenyen vesz részt. Csikós, akit a francia Bollelli legyőzése után hívtak meg Párisba, valószínű-leg nem utazhat a versenyre.

Az amerikai fedettpálya atlétikai versenyekre, mint ismeretes, meghívták a magyar Szabó Miklóst, akinek a magyar atlétikai szövetség most adta meg a rajtengedélyt. Szabó előbb résztvesz a német fedettpálya bajnoki versenyen és február 10-én utazik Ame-rikába.

A Ripensia közölte a fővárosi egyesületekkel, hogy vasárnap a fővárosban szeretne barátságos mér-közést lebonyolítani. Amennyiben az időjárás továb-bra is kedvező marad, lehet, hogy a Ripensiat valame-lyik fővárosi csapat vendégül látja.

A divíziós-alapot a nemzeti bajnoki bizottság szétesztotta az egyesületek között és a legnagyobb részesedést, egyenként 20-20 ezer leit a Victoria, a Sp. Studentesc és a Gloria kapták.

O Auer Ricsi Aradon. A fővárosi Rapid kitűnő já-tékos-edzője, aki Aradról származott el és akit családi kötelek fűznek Aradhoz, az országos válogatott együttes keleti túrája után néhány napi szabadságra Aradra érkezett. A népszerű Ricsi szerdán résztvett az AMEFA edzésén és pompás formát árukt el. Az AMEFA nénteki edzésén Ricsi ismét résztvesz, sőt hír szerint Praszler is megjelenik, úgyhogy a péntek délutáni ed-zés látogatóinak pompás sportcsemegében lesz részük.

O A CAA teke-szakosztálya vasárnap fejezte be a legutóbbi 50 dobásos tarolási versenyét, amelyen 80 in-duló közül Klug András 117 fával nyert meg Maclan Ni-colae (105 fa) és Fritz Tivadar (95 fa) előtt. Mindhár-man a CAA tagjai. Vasárnap, január 29-én a CAA kitű-nő tekezői Temesváron vendégszerepelnek, ahol a CFR együttesével mérkőz össze erejüket. A CAA teke-szakosztálya ezért felkéri összes tekejátékosait, hogy január 27-én, pénteken este fél 9 órakor az edzésen pontosan jelenjenek meg.

O Az Infratiron tekeversenye. Nagyszabású teke-versenyt rendez az aradi Infratiron egyesület vasárnap a CAA-pályán. A versenyen a rendező egyesületen ki-vül a CAA, a Tricolor és a Prietenii tekeegyesületek vesznek részt. A versenyen 12-es csoportok indulnak és a győztesek értékes díjazásban részesülnek.

O Holtversennyel végződött a montecarloj Rallye. A montecarloi csillagtúra-verseny eredményeit a ver-seny rendezősege kihirdette és eszerint a befutó után végzett fékpórák, horgivervény és autóvizsga össze-sített eredményeképpen a francia Paul-Contet és a Trevoux-Lesurcue-párok holtversenyben győztek, mi-után Athéntől a célig hibapont nélkül tették meg az utat. A legkisebb gépek osztályában a holland Cornelius győ-zött, a másfélitteresek osztályában a francia Gordoni-Scarron-pár nyerte az első díjat.

# KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

## Az Arad-bánati Cukorrépatermelők Szindikátusának ülése

Az aradi és freidorfi körzethez tartozó cu-korrépatermelő gazdák szindikátusa e hó 23-án tartotta intézőbizottsági ülését Temesváron, dr. Reitter Imre volt szenátor, a Sváb Gazdasági Egyesület elnökének elnöklété mellett. Jelen vol-tak: Bandenburg Johann, Fradean Gheorghe, dr. Gyertyánffy László, Koscher Ioan, Németh Ist-ván, Nesnera Géza, dr. Iancu Adam, Popovici Moise, Purgly László, Reb Wilhelm, Rudnyánszki Béla, dr. Wendel Hans, intézőbizottsági tagok és Alföldy Pál igazgató.

Az elnöki jelentésből kitűnik, hogy az aradi körzetben 4590 kat, holdról 6371 vagon répát szá-lítottak a gazdák a gyárba, míg a freidorfi körzet-ben 2906 kat, holdról 4380 vagon volt a termés. A leszállított répa ellenértéke az aradi körzetben 51 millió, a freidorfi körzetben 30 millió lei, amely számok egyben a cukorrépatermelés rendkívüli jelentőségére mutatnak rá. A kifizetésre váró ösz-szegekből az aradi gyár 43 millió leit, a freidorfi gyár 25 millió leit fizetett ki a termelőknek, míg

a hátralévő összeg kifizetése február hó 10-ig fog megtörténni.

Az intézőbizottság ezután sorra vette azokat a panaszokat, amelyek a gyárak részéről történt jogosulatlan levonásokra, a mérlegelési differen-ciákra, fuvardíjkülönbözetekre, a répaszeletnek igénybevételére vonatkozó kívánságokra, a me-lasz-kiszolgáltatás nehézségeire vonatkoztak.

A felmerült panaszok megvizsgálása és azok megszüntetése érdekében tett lépések ismerteté-se után az intézőbizottság azt határozta, hogy a nedves répaszelet és méziszap vasuti fuvardí-jának mérséklése ügyében felterjesztéssel fordul a kormányhoz.

Elnöki indítványra a szindikátus elhatározta, hogy testületileg csatlakozik a Nemzeti Ullászüle-tés Frontjához és erről a szindikátusi központot értesíti.

Végül az elnök köszönő szavakkal adózott a szindikátusi ügyvitel példás mintaszerűségének a az ülést berekesztette.

## Megalakult a temestartományi cégbejegyzési bizottság Százhetven kérvény vár jelenleg elintézésre

A temesvári kereskedelmi és iparkamara helyiségében megalakult az új cégtörvény ér-telmében létesített cégbejegyzést engedélyező bizottság. Az alakuló ülésen a következők je-lentek meg: Ionescu Agricola fáblabíró, a bi-zottság elnöke, dr. Nichian Traian bankigaz-gató, Cinghita Cornel iarvállalkozó, Bica N., a Banca Nationala temesvári fiókjának fő-könyvelője, Ilincea Iuliu kereskedelmi felügye-lő, a nemzetgazdasági minisztérium megbi-zottja és Popovici Ion titkár. Jelen volt ezen kívül a temesvári kereskedelmi és iparkamara teljes vezetősége, valamint Suciu Mihai, a Banca Nationala temesvári fiókjának igazga-tója.

Tudvalevőleg az ujonnan megalakult bi-

zottság elé kerülnek mindazok a cégbejeg-yzési kérvények, amelyek a temesvári, aradi, lugosi és dévai kereskedelmi és iparkamarák-hoz nyújtanak be.

Ion Fratila, temesvári kereskedelmi és iparkamarai titkár közölte, hogy az illetékes kamarák már pontos kimutatást készítettek az egyes szakmák helyzetéről, illetve arról, hogy egy-egy szakmában jelenleg hány válla-lat működik és ezeket az adatokat a most meg alakult bizottság rendelkezésére bocsátják, az adatgyűjtést egyébként folytatják.

Eddig a bizottsághoz 170 kérvény érke-zett be, amelyek elintézését már a közeli na-pokban megkezdik.

## Egyelőre nem döntenek a múlt évi adók átvitelezéséről

Az egyes minisztériumokban felfokozott mun-ka folyik az új költségvetés előkészítése érdeké-ben. Az új költségvetés közelről érdekl az adó-zókat, mert hiszen jövedelmek és saját személyi költségvetésük alakulása is nagy mértékben függ a költségvetési terhektől. Az előjelek szerint az egyes minisztériumok a hónap végéig elkészülnék költségvetési tervezeteikkel. Ezeknek a pénzügy-minisztériumba való megérkezése után állítja ösz-sze a pénzügyminisztérium az állam általános költ-ségvetését.

Foelalkozik a pénzügyminisztérium azzal a tervvel is, hogy az idén mellőzzék az adókievété-seket és az elmúlt évi adókat vigyék át az április elsején kezdődő költségvetési esztendőre. A mi-nisztériumhoz ebben az irányban számos javas-lat érkezett az érdekképviseletektől, de egyelőre az ügyben döntés még nem történt. A pénzügy-

minisztérium bizonyos szempontokból szívesen folyamodna ismét az adóátvitelezés rendszeréhez, de ez összefüggésben van a költségvetési szük-ségletekkel. Abban az esetben, ha az államnak na-gyobb jövedelmekre lesz szüksége, akkor mégis megmaradnak az adókievétel rendszere mellett. Mivel az ügyben végleges döntés még nem tör-tént, a kormány tudvalevőleg február 28-ig hosz-szabbította meg az adóvallomások benyújtásának határidejét. Nem lehetetlen az sem, hogy az adó-átvitelezést olyképpen — esetleg bizonyos eme-llyessel oldják meg — hogy az állam mégis bizo-nyos jövedelemtöbbletet biztosítson magának az idei bevételekkel szemben.

— Hírek az autó-adó megszüntetéséről. Az elmúlt napokban olyan hírek terjedtek el, hogy április elsején hatállyal az autoadót megszüntetik és azt a benzine-kivetett illetékekkel pótolják. Ezeket a híreket egyelőre még nem erősítették meg.

## A vetőmag-kiállítás és vásár hirei

A február 23—27 napjain Kolozsvárt tartandó vetőmagkiállítás és vásár iránt országrészünk gazdaközönsége körében igen meglehetősen érdeklődés nyilvánul meg. Az EGE és gazdaköri tagok nagy számban való felvonulása mellett számos külföldi és belföldi növénytermesztő és nemesítő magvakat utántermelő gazdaság jelentette be részvételét. Bár az egyesület tavaszi vetőmagkiállítására a gépvárakat helyszüke miatt nem szokta meghívni, az idén a nagy érdeklődésre való tekintettel kénytelen volt néhány gazdasági gépvárnak is helyet szorítani a rendezésre álló szűk területből.

A kiállítással kapcsolatos tudnivalókról készséggel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az EGE (Cluj, Str. Regala 16.). A bejelentéseknek legkésőbb február hó 15-ig való beküldését kéri az egyesület.

Mint hogy gazdaközönségünk köztudomásúlag igen nagy mértékben rá van utalva a vetőmagvak újabb és jobbfeleségeivel, nemesített fajtákkal való kicserélésére, gondoskodott az egyesület, hogy az elismert legjobb nemesített fajtákból is megfelelő mennyiségű és minőségű vetőmag kerüljön bemutatásra és így a kiállításnak meg legyen az erkölcsi és anyagi sikere.

A kiállításon való részvétel díjtalan az EGE és gazdaköri tagjai részére. A kiállítás látogatóinak számára — költségkímélés okából — utazási kedvezmény engedélyezését kérte az egyesület a CFR, vezérigazgatóságától. A kedvezmény igénybevételének módját idejében közli az egyesület.

Miután a növénytermelés terén a tudomány haladásával elért eredmények a kiállításra megtekinthetők lesznek, kívánatos, hogy azt a gazdaközönség legszélesebb rétegeiből minél nagyobb számban látogassák és eggyüttal megismerjék a legjobb vetőmagvakat és legolcsóbb közvetlen beszerzési forrásokat is.

Az EGE gazdaköri fiókjai ezalkalommal társas tanulmányi kirándulásokat rendeznek, vagy az engedélyezendő CFR, kedvezményeket, vagy a csoportos utazásokra külön engedély nélkül is érvényes állandó vasúti kedvezmények mellett. Csoportokban való utazáshoz, ha a csoportok a kiinduló állomásra térnek vissza, a CFR a következő kedvezményeket adja: Legkevesebb 20 személynek 50 százalékos, 48 személynek 60 százalékos, a rendes árból.

Tavaszi vetőmagközvetítés az EGE tagjai részére. Az EGE őszi búzavetőmagkiosztási akcióját a tavaszi gabona, kapás és takarmánynövény vetőmagvak kiosztásával folytatja. Azért az egyesület felhívja érdekelt tagjait, hogy szíveskedjenek bejelenteni a vetőmagvakból, úgy az eladó készletet, mint a szükségelt mennyiséget. Az eladó készlet bejelentésével egyidejűleg közlendő a vetőmag fajtája, mennyisége, minősége, (hl, sulya), ára, a tárolás helye, a bejelentő neve, lakása, utolsó posta, vasútállomás és a bejelentő neve. A magvakból legkésőbb február 15-ig minta is küldendő a vetőmagkiállításra. A vásárolni szándékozó gazdák részéről a pontos cím, a szükségelt mennyiség, minőség szintén bejelentendők. A keresett vetőmagminták a kiállításon megtekinthetők lesznek.

**MEGALAKUL AZ „UTAZÓK CÉHE”.** Vasárnap délelőtt alakul meg a temestartományi kereskedelmi utazók céhének aradi csoportja. A közelmúlt napokban megalakult Temesváron a temestartományi kereskedelmi utazók céhe. A törvény rendelkezéseinek megfelelően a tartományi céh egyik alcsoportja Aradon is megalakul és ezt az alakuló közgyűlést vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel tartják meg az Aradi Kereskedelmi Testület (Általános Takarékpénztár-épület) helyiségében. Az alakuló közgyűlésen, a temesvári központi célvezetőség több tagja is megjelenik. A fontos tárgyra való tekintettel a vasárnap közgyűlés iránt az aradi kereskedelmi utazók körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Kiszagdalják németországi gazdasági tanulmányi kirándulása. Az EGE, mint minden évben, az idén is rendez az erdélyi kiszagdaló részére Németországba egy féléves gazdasági tanulmányi kirándulást. A kiránduláson résztvevő gazdaijak egy félévet töltenek Németországban egy kiszagdaságba beosztva, ahol megismerik a modern gazdálkodási rendszereket, a minőség termelés és többtermelés és jobbtermelés feltételeit és módjait. A tanulmányi kirándulás március hó végétől októberig tart. A kiránduláson olyan 16 életévet betöltött ifjak vehetnek részt, akiknek szülei saját gazdasággal bírnak, miután a tanulmányi kirándulás célja a kiszagda nevelése. Utlevél szerzésről a kiránduló gondoskodik. Utiköltség címén 8000 lei fizetendő, amely összegbe benne foglalatik az oda és visszautazás, valamint egy kéthetes tanulmányi ut Németországban. Az érdekeltek megkeresésükkel forduljanak az EGE-hez, Kolozsvár, Str. Regala 16.

## Egy csattanós apai poion hergette Amerikába ifj. Karlovszky Bertalan

Budapestről jelentik: Harmincötévi távollét után érkezett vissza ifj. Karlovszky Bertalan, a híres magyar festőművész egyetlen fia. Kiejtésén már megérződik a harmincöt év, de az amerikai élet nem tudta vele elfelejteni az anyanyelvét. Azt hitte, hogy sohasem kerül többé vissza hazájába, de most apjának különös végrendekezése folytán hatóságok és követségek sürgetésére meg jelent Budapesten.

### Egy apai poion és következményei

Pedig harmincöt évvel ezelőtt, amikor egy Vilma királyné-utj villa szalonjában hatalmas poion csattan,

amelyet az apa adott a színésznőknek szépettevő fiának, megtántorodva, de kemény daccal a szemében mondotta:

— Értsd meg végre apám, hogy nem vagyok már gyerek. Meg tudom keresni a kenyeremet magam is. A jövőhéten kintazom Amerikába . . .

Idősebb Karlovszky Bertalan egy pillanatra megdöbben, de aztán az ő szemében is kigyúlt a büszkeség fénye.

— Nem tartalak vissza, fizetem az utiköltségedet, de egyre figyelmeztetek: én magyar festőművész vagyok, amióta az eszemet tudom s a szüleim és nagyszüleim mindig magyarul érezünk. Bárhová dob téged a sors, nem lehetsz más, mint magyar.

A nyolcvanéves művész

személyi titkárnőjére hagyta egész vagyonát, műkincseit és értékes képeit.

A Karlovszky-család megdöbbenéssel hallotta a végrendekezést s Karlovszky Vilmos, a nagy festő testvérbátyja megtámadta a távollévő, ismeretlen helyen tartózkodó Karlovszky fiu nevében a végrendeletet. A követségek felhívásai révén megtalálták a fiut, aki három gyermekével nagy nélkülözések között egyszerű munkás sorsban élte életét Baysideben, Amerikában.

— 1904. június 17-én indultam utnak Amerikába — meséli most itthon ifj. Karlovszky Bertalan.

Anyám a bucsuzásnál nem csókol meg, mert azt hitte, hogy ha nem vesz bucsut tőlem, rövidesen visszajövök.

De nem így történt . . . Amikor megérkeztem Newyorkba, egy nagy export és import céghez kerültem állásba. Két és fél év után Párisba utaztam, ahol nagybátyám bankjában dolgoztam. De az íróasztal mellett színésztől álmodoztam. Rövidesen énekes táncos bonviván lettem és Wilhelm Fay név alatt népszerűsége tettem szert. Egy látványos operettben két és fél esztendőn keresztül játszottam, míg a társulat Newyorkba került, ahol kilenc hónapig egyfolytában ment az operett.

— Ekkor nősültem meg.

Amerikai feleségem nem engedett tovább színeskedni.

Ismét előlről kellett kezdenem az életemet. Előmunkás lettem egy repülőgépgyárban, ezzel kapcsolatban szomorú emlékem is van: Magam készí tettem egy hydroplánt egy amerikai dollármilliómos nőnek, aki vakmerő tervvel foglalkozott. Először akarta megtenni a légi utat Amerikából az angol partokig. A hydroplán nyolcezer dollárjába került s

mikor felszállt velem, nyolcszáz kilométeres ut után lezuhant a tengerbe.

Ez a tragédia nagyon mély nyomott hagyott a lelkemben és sokszor még ma is gondolkozom, hogy mi okozhatta a bátor amerikai nő tragédiáját.

### Harc az örökségért

— Két leányom és egy fiam volt ekkor. A fiam kilenc hónapos volt, amikor

feleségem az egyik kislánytól megkapta a díjtérítést és meghalt.

Mind a három gyerekemnek nemcsak apja, de „anya” is lettem ezután. Fűrösztgettem, ápolgattam őket.

Ifj. Karlovszky Bertalan elsárgult levelet vesz elő.

— Anyámmal állandóan leveleztünk francia nyelven.

„Drága egyetlen anyám — irtam neki — hal-

loítam, hogy beteg vagy. Remélem, hogy hamar meggyógyulsz. Fiaid és unokáid minden este lefekvés előtt imádkoznak érted . . .”

— Anyám is irt nekem: „ . . . ha mi meghalunk, te és három gyermeked megkaptok mindent, ami utánunk marad . . .”

— Ekkor még dusszagdok voltak szüleim. Anyám nagyanyámtól harminc bírónd drága ruhát, ékszeret örökölt.

Ma már csak töredéke van meg annak a vagyonnak. Mikor megtudtam, hogy otthon nagy dolgok történnek a hagyatékok körül, haza akartam jönni, vártam az árvaszéktől a vonat- és hajójegyeket, hogy minél hamarabb visszatérhessek Magyarországra.

Most folyik nagy küzdelem Karlovszky Bertalan és az apja titkárnője között.

— Ha sikerül az örökséget megkapnom, tizenhatéves Vilmos fiamat, aki nagypapára hasonlít, zseniálisan fest és ügyes szobrász, taníttatni fogom.

## Eva Reynal öngyilkos lett

Párisból jelentik: Híres és kitűnő francia színésznő öngyilkosságáról számolnak be a reggeli lapok. Eva Reynal-t, Franciaország második színházának, az Odéon-nak kiváló tagját holtan találták lakásán: hatalmas adag altatóval megmérgezte magát. Az öngyilkos színésznő bucsulevelében arra kérte a rendőrséget, hogy a legnagyobb csendben temessék el. Miért ölte meg magát — senkisé tudja. A detektívek azonban gyanakszanak valakire, a kinek nevét még nem ismerik és akinek köze lehetett a színésznő tragédiájához.

Eva Reynal tizenkét évvel ezelőtt lépett az Odéon tagjainak sorába. Firmin Gémier igazgatósága idején. Azóta a legelső klasszikus színésznők közé küzdötte fel magát, aki legkivált a színház repertoárjának „grande coquette”-jait játszotta.

## Tengeri utazások

a Hapag-zászló alatt örömet, egészséget és tudást ajándékoznak.

Hapag tavaszi utazások a Földközi tengeren és az Atlanti-oceáni szigetekre

1. Nagy Hapag keleti utazás március 4-től 26-ig.

2. Nagy Hapag keleti utazás március 29-től április 20-ig. Görögországba, Törökországba és a Földközi-tengeri szigetekre április 23-tól május 12-ig.

Atlanti-oceáni szigetekre és Marokkóba április 28-tól május 15-ig.

Hapag utazás a Keleti-tengeren keresztül május 14-től 30-ig.

Földközi-tengeri és Atlanti-oceáni szigetekre június 1-től 20-ig a kitűnő „MILWAUKEE” és „ST.-LOUIS” motorshajókkal.



Sevilágosítások és prospektusok:

HAMBURG-AMERIKA LINE SAR

képviselete

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bulevardul Regina Maria 24. Telefon: 10-86



# Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JANUÁR 27.

**Bucuresti.** 6.45: Ritmikus torna, gyógyászati tanácsok, Reggeli hangverseny gramofonlemezek. A műsorban a következő szerzők művei: Waldteufel, Favilla, Bayer, Massenot, Malneck. Utána: gyógyászati tanácsok. 12: Vegyes zene gramofonlemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. Vizálásijelentés. 13.10: A rádió szalonzenekarának hangversenye. Vezényel: Ion Ghiga. A műsorban a következő zeneszerzők művei: Pagel, Mannfred, Rameau, Lincke, Fauckey, Moskovszki, Drigo, Lehár. 15.10 Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Fuvószenekari számok (Gramofonlemezek.) 19: Társadalomtudományi felolvasás. 19.15: A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel: Th. Rogalski. 20: Ion Canea felolvasása. 20.15: Gramofonlemezek. 20.35: Verdi: „Rigoletto“. Opera 4 felvonásban. (Közvetítés a Román Operából.) A szünetekben: 21—21.15: Hírek. 21.55—22.05: Sport. 22.30—22.50: Hírek. 23.20: Gramofon. 23.45: Hírek a külföldre francia és német nyelven.

**Budapest I.** 7.45: Torna, Hírek. Hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Az orvos és a fogyókúra. (Felolvasás.) 11.45: Séta a hamburgi Elba-árgutban. (Felolvasás.) 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 13.10: Hanglemezek. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, vizálásijelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek. 17.15: A rádió diákfélőrája. Utána: Ifjúsági közlemények. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Telen a fővárosban. Hangképek. 18.30 Udo Dammert zongorázik, a magyar-német művészcsere keretében. 19: Sportközlemények. 19.10: Ukrajna. Bonkáló Sándor dr. egyetemi tanár előadása. 19.35: Kurina Simi cigányzenekara. Közben kb. 20.05: Hírek. 20.10: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.45: Kemény idők érc-

dalai. 21.20: Budanesti Hangverseny Zenekar. Szünetben kb. 21.55: Külügyi negyedóra. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Dán kamaranégyes. Közben kb. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 24: Hírek angol és francia nyelven. 0.10: Zene.

**Budapest II.** 19.30—19.55 Gyorsirótanfolyam. 20.15—20.40: A Kálvin-téri református templom. Schoen Arnold dr. műtörténeti előadása. 21—21.55: Beethoven hanglemezek. 22—22.15: Hírek

**Kassa.** 12.10: Ifjúsági előadás. 12.30: Hanglemezek. 12.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.25: Azonos Budapest I. 16.25: Székely Lajos szalonzenekara játszik. Közben 16.50 Hírek. 17.40: A Kassai Rádió műsorának ismertetése. 17.45—18: Azonos Budapest I. 18: Szlovák félóra. 18.30—21.20: Azonos Budapest I. műsorával. 21.20: Közvetítés a Schmiedl-étteremből. 22.40—1.15 (éjeli): Azonos Budapest I. műsorával.

SZOMBAT, JANUÁR 28

**Bucuresti.** 6.45: Ritmikus torna, gyógyászati tanácsok, Reggeli hangverseny gramofonlemezek. A műsorban az alábbi szerzők művei: Jos. Strauss, Suppé, Joh. Strauss, Sullivan, Glazunov, Francis. Utána: háztartási tanácsok. 12: Vegyes zene gramofonlemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizálásijelentés. 13.10: Déli hangverseny. A Moțoi-zenekar játéka. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 17: Ora strajerilor. 18.15: Ora „Munca și voe buna“. 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.17: A Bánát. I. Felolvasás. II. Bánáti népdalok, előadja a Luța Iovița-zenekar. énekszámokkal. 20: Rádjóegyetem. St. Barsnescu tanügyi kérdésekről tart előadást. 20.15: A rádió zenekarának hangversenye. Vezényel Ion Ghiga. 21: A rádió üzenetei. 21.15: A Corologos-jazz játéka. 22: Hírek. Sport. 22.15: Gramofonlemezek. 23: Hírek. 23.15: Éttermi szórakoztató zene közvetítése. 23.45: Hírek a külföldre francia és angol nyelven.

**Budapest I.** 7.45: Torna, Hírek. Hanglemezek. Utána: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Ifjúsági rádió. Egressy Béni és a szózat. 11.45: A Bécsikapu-teret ismerteti Mesterházy Jenő. 13: Déli harangszó. Időjárásjelentés. 13.10: Lovászi Ferenc cigányzenekara. Közben kb. 13.30 Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizálásijelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek. 17.20: Móra Panka meséi. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Mit üzen a rádió? 18.30: Kékes Irén magyar nótákat énekel, kísér Pertis Jenő cigányzenekara. 19.20: A felvidéki munkás új kenyere. 19.40: Indulók. (Hanglemezek.) 20.05: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 20.20: Kedvelt hanglemezek. 20.50: Pehelyke. Szimfónia négy felvonásban. Utána kb. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Mikulaj Gusztáv jazzzenekara játszik. 23.30: Hírek német és olasz nyelven. 23.45:

Operaházi zenekar. Közben kb. 24: Hírek angol és francia nyelven. 1.05: Hírek.

**Budapest II.** 18.50: Mezőgazdasági félóra. 20-20: Róma. 20.50: A rádió szalonzenekara. 22: Hírek. 22.25: Mikulaj Gusztáv jazzzenekara.

**Kassa.** 11.15: Azonos Budapest I. műsorával. 11.50: Hanglemezek. Közben 12.10: Vidám versek. 12.40: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 13—16.25: Azonos Budapest I. 16.25: A 21. honvédszázados zenekarának hangversenye. Közben 16.50: Hírek. 17.40: A kassai rádió műsorának ismertetése. 18.30—1.15: Azonos Budapest I. műsorával.

## UJ KÖNYVEK

— **Uj Villamossági (és Rádió) Zsebkönyv.** Most jelent meg a 3. sz. Villamossági Zsebkönyv a legkiválóbb elektrotechnikai és rádiószakértők szerkesztésében. A könyv a teljes és a legújabb rádiótechnikát is magában foglalja Molnár János szakiró összeállításában. Ezenkívül a villamosgépekről (egyen- és váltóáram) akkumulátorokról és mindenről, ami az elektrotechnikai és rádiótechnikai tudományban és gyakorlatban fontos, a legújabb kutatások és tanulmányok alapján tartalmazza. Ez tehát a legújabb elektrotechnikai és rádió szak-könyv. A 3. sz. Villamossági Zsebkönyv a legújabb kötet a következő sorozatnak: Molnár János: „Elektrotechnikai Zsebkönyv“ I. kötet. 191. — „Villamossági Zsebkönyv“ (2 kötet) 231. — I. kötet. 2. sz. „Villamossági Zsebkönyv“ füze 115. — I. kötet. 148. — I. kötet. Vasipari és Vaskereskedelmi Zsebkönyv kötet 247. — I. kötet. Gép- és Fémipari Zsebkönyv kötet 528. — I. kötet. A 3. sz. Villamossági Zsebkönyv füze 139. — I. kötet. 214. — I. kötet minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje a kiadványok teljes jegyzékét.

— **Uj Gép- és Fémipari Kézikönyv.** Dr. Hugonnai Kálmán szerkesztésében 25 tagú és a legkiválóbb szakemberekből álló szerkesztőbizottság közreműködésével jelent meg az új „Gép- és Fémipari Zsebkönyv“, amely rendes nagy könyv alakban 478 lapon, rengeteg ábrával, táblázattal és levezetéssel, a Gép- és Fémipari teljes és hatalmas birodalmát átöleli és magában foglalja. Minden részét a legújabb eredmények alapján, a legkiválóbb szakember írta. Tartalmából kiemeljük: Segéd táblázatok, Mennyiség-tan, Mértékrendszerek, Mechanika és Szilárdtesttan, Anyagok, Vasgyártás, Acélgártás, Öntöttvascsövek, Acélcövek, Fémrudak, profilok, csövek és húzalok gyártása, Csavarok, Szegecsek és szegecs-kötések, Láncok és lánchajtások, Acéldrótok és drótkötetek, Drótfonatok, drótszövetek, Szerszámok, Forgácsolás a tömeggyártásban, Forgácsolás (Esztergálás, gyalulás), Menetvívás, Csigafűrészek, Hegesztés, forrasztás, Gördülő csapágyak, Fogaskerekek, Gépkenés, stb. stb. Dr. Hugonnai „Gép- és Fémipari Zsebkönyv“ 1938. ára műbörkötésben pompás kiállításban 528. — I. kötet. Ugyanezen kiadó korábbi szak-könyvei: Molnár János: Elektrotechnikai Zsebkönyv I. kötet. 191. — Villamossági Zsebkönyv I. kötet. 231. — I. kötet. 2. sz. Villamossági Zsebkönyv füze 115. — I. kötet. 148. — I. kötet. Vasipari és Vaskereskedelmi Zsebkönyv kötet 247. — I. kötet. 3. sz. Villamossági Zsebkönyv füze 139. — I. kötet. 214. — I. kötet. Az „Uj Gép- és Fémipari Zsebkönyv“ kötet 528. — I. kötet minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje a kiadványok teljes jegyzékét.

## NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

Megvesszük Schlosser Rudolf ut, Str. Marasesti 71. szám alatt lévő „Dux“ darakalmát. Kérjük a hitelezőket, hogy követeléseiket 3 napon belül bejelenteni sziveskedjenek, Str. Marasesti 65 szám alatt.

Levesy Józsefné és Pacurar Mária

## APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

### ALKALMAZÁST KERES

Román, német, magyar nyelvtudással gyermek mellé február 1-re ajánlom. Cim a kiadóban. 482

### ALKALMAZÁST NYER

Jömegjelenésű, intelligens urakat könyvsorozatnak privát felek részére történő részleteladására keresz Libraria Vidor, Nagyvárad. 476

Egy megbízható minden azonnala felvétetik. Cim a kiadóban. 478

**Urihához ügyes, perfekt szobaleányt felvesszünk,**  
Cim a kiadóban.

### LAKÁS

Május 1-re keresek modern, összkomfortos és garantáltan féregmentes 2. vagy 3 szobás csendes lakást a Piata Avram Iancu közelében, földszint, vagy első emeleten. Magánház előnyben. Cimeket „Pontos fizető“ jellegre a kiadóba kérek február 1. előtt. 260

Háromszobás, parkettás, összkomfortos, garantáltan féregmentes lakás a Szerb-palotában azonnalra kiadó.

### VÉTEL-ELADÁS

Régi arany- és briliáns ékszereit magas árrban, készpénzfizetéssel veszi Kun ékszerész. 468

12 személyes kristály szervicet keresek megvételre megbízásból. Comisio biz-üzlet. Dacia-kávéház mellett. 481

Nagy, jó pézma-hát bunda megbízásból eladó. Zimmermann szücs, Arad, Str. Duca No. 5. 480

Teljesen új, modern kombinált szoba, konyha és előszoba, butor. lakással együtt is átadó. Cim a kiadóban. 477

### Kombinált modern butort

teljes lakásberendezéseket, briliáns-köveket szőnyegeket veszek sürgősen megbízóim részére.

**Nagy választékban kaphatók** modern ebédlők, hálóok, keleti és bel-földi szőnyegek, recamié, konyha, velencei csillár, Pataky-kép stb.

**Zálogkölcsonöket közvetítünk** a timisoarai zálogházba, előleggel nyújtunk.

Zálogcéduláját megvesszük! Tempo bizományi-üzlet, Fischer Elz-palota.

### INGATLAN

### Tőkebefektetésre ritka a kalom

Elköltözés miatt, kitűnő forgalma villamoserőre berendezett péküzem emeletesházzal együtt eladó, (sarok-épület, uccakeresztesnél, Avram Iancu-tól 1 perc), üzemre bérlő reflektánsok. Ár 1.200.000. Cim a kiadóban. 389

Három ház eladó Buzsákban. Erdéklöndt Varga-féle vendéglöben. 479

### Közvetlen a főtér mellett

emeltes nagy bérház, nagybörzst fűdősobás lakásokkal. évi 150.000 lei hozammal, alkalmi áron: 1.500.000 leiért eladó. Egyedüli megbízott:

**Kiss Lajos „URANUL“** ingatlanirodája, Str. Horia 2 II. em. Telefon: 18-21.

### KÜLÖNFÉLÉK

1200 fordulatos (1/2 HP) villanymotorunkat kicserélnénk

800 fordulatos, hasonló mérejtüre. Cim a kiadóban.

Hirdessen

az „Aradi Közlöny“-ben

# Legújabb jelentéseink:

## Bevonultak Barcelonába a spanyol nemzeti csapatok

Franco tábornok feltűnést keltő intervenciója az angol kormány-nál - Francia nagykövet kiküldését sürgeti Burgosba a „Figaro“

### Összefog a négy nagyhatalom a spanyolországi kommunista-veszély végleges kiküszöbölésére

Burgosból jelentik: Az elmúlt nap folyamán a spanyol nemzetiek tovább folytatták módszeres előnyomulásukat és Barcelona bekerítése már a kora reggeli órákban befejeződött és a katalán főváros elfoglalása már csak órák kérdésévé vált. A főváros előtt 60.000 emberrel állt Jague tábornok, akik lábhöz tett fegyverrel várták a délelőtti órákban a város teljes bekerítését. A diplomáciai testület tagjai elhagyták a fővárost. Távozásuk előtt a köztársasági vezetők ígéretet tettek, hogy a Barcelonában lévő politikai foglyoknak nem történik hántódásuk. A spanyol nemzetiek délelőtt befejezték Barcelona bekerítését. Ugyanakkor a marokkói hadtest, a novarral hadtest és kisebb csoportok megkezdték a bevonulást. A Stefani ügynökség jelentése szerint a nemzetiek ellenállás nélkül foglalták el a katalán fővárost. A nemzeti csapatok élén Franco tábornok diadalmenetben vonult be Barcelonába.

## A spanyol helyzet Barcelona elfoglalása után



----- = a spanyol nemzeti-csapatok legújabb frontja. A felső, Barcelona fölött észak felé vonul előre a francia határig, a baloldali délnyugat felé tartja a frontot, véde a katalániai csapatokat a meglepetésektől. A besüvözött terület a köztársaságiaké.

### Anglia támogatását kéri Franco a nemzeti Spanyolország ujjáépítésére

Barcelonából érkezett jelentés szerint a nemzeti csapatok csütörtök délután elfoglalták a város kikötő-negyedét is. A visszavonuló köztársaságiak ezen a részen sem fejtettek ki ellenállást, csupán egy löporraktár felrobbantását kísérelték meg, de tettük végrehajtásában megakadályozták őket Franco csapatai. A marokkói csapatok élén maga Jague tábornok haladt, akit kirhatatlan lelkesedéssel és kitörő örömmel fogadott a köztársasági uralom alól felszabadult katalán főváros lakossága. Barcelona külvárosában, a löversenytéren, sűrű sorokban ásvott fedezékeket találtak a nemzetiek, de azokat nem használták a köztársaságiak, egyetlen katonája sem volt bennük.

Franco tábornok, mint a spanyol falenc szervezetek főparancsnoka, utasítást adott ki a kékling és a baszk-sapka kötelező viselésére vonatkozólag.

#### Ellenállás nélkül

A városba bevonuló nemzeti csapatokat nagy lelkesedéssel fogadta a kiéhezett lakosság. A város lobogó-díszbe öltözött, minden épületen a spanyol nemzeti zászló lengett. Franco katonáinak diadalmenetszerű bevonulását mintegy másfél millió ember nézte végig, mindenki arcáról az őszinte öröm sugárzott. A lelkesedés akkor érte el a tetőfokát, amikor a csapatok az 1888 évi világiállítás alkalmából épített gyönyörű diadalív elé érkeztek, amely szintén a nemzetiek lobogói-

vál volt tele. A katonaság után tehergépkocsik érkeztek, amelyek élelmiszerekkel voltak megrakva. A nemzetiek kenyéret, húst, zsírt, lisztet, csokoládét és tejet osztottak szét a nők és a gyermekek között.

A nemzeti csapatok parancsnokai csütörtökön délután a rádióban ismertették a katalán főváros elfoglalását. Franco célkitűzését közölték a néppel és rövid szöveget intéztek a lakossághoz. Ugyancsak barcelonai jelentés arról számol be, hogy a köztársaságiak, kormánya Tiguerebe költözött.

London. A Daily Mail jelenti: Franco tábornok londoni ügynöke utján közölte az angol kormánnyal, hogy mielőtt a polgárháború túlhaladt a döntő szakaszon, követelni fogja az összes idegen önkéntesek hazaszállítását. Ez most Barcelona elfoglalása után várható. Franco tábornok ennek ellenében azt kéri, hogy Anglia biztosítsa Spanyolország ellátását bizonyos nyersanyagokkal és nyújtson tőkét az állam ujjáépítésére.

#### A hír hatása Párisban és Rómában

Rómából jelentik: Az olasz főváros lakossága nagy örömmel fogadta a hírt, amely Barcelonának a nemzetiek által történt elfoglalásáról szólt. A középületeket fellobogózták és kivilágították. A Duce 7 órakor beszédet tartott és többek között a következőket mondotta: — Örömtől indokolt, mert Spanyolországban is-

mét egy jelentős város szabadult fel a vörös uralom alól. Új lépést jelent ez Európa történetében, mert ezáltal nemcsak Negrin kormánya szenvedett vereséget.

A francia fővárosban döntő fontosságú eseménynek tekintik a spanyol nemzetiek újabb győzelmeit. A jobboldali sajtó egyöntetűen azt írja, hogy most már bizonyos a köztársasági Spanyolország összeomlása. A lapok annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy Barcelonának a nemzetiek által történt elfoglalása

sletetni fogja a gyilkos testvérharc befejezését.

A „Journal des Debats“ kihangsúlyozza, hogy Moszkva ismét cserbenhagyta egy szövetségeseit és Spanyolország ugyanarra a sorsra jutott, mint nemrég Csehszlovákia. Leszögezi a lap, hogy ezek után

Franciaországnak is fel kell vennie Burgossal a diplomáciai kapcsolatokat.

Páris. A világsajtót mind élelkebben foglalkoztatja a spanyol helyzet. A párisi lapok már tegnap Barcelona közeli elesét jósolták és megszemélték következtetéseket vontak le. A Jour azt írta, hogy Franco tábornok győzelme után a spanyol nemzetiek rövidesen bevonulnak Madridba és Valenciába is. A Figaro azt reméli, hogy francia részről nem fogják a katalán vezéreket felesleges ellenállásra készíteni. Franciaországnak a két fél között békés szellemben kell közbelépnie és hangsúlyozza a lap, hogy éppen itt lenne az ideje, hogy

Franciaország nagykövetet küldjön a spanyol nemzetiek oldalára.

Az Epoque szerint Franco csapatának győzelme a Berlín—római tengely győzelmét jelenti.

### Uj négyhatalmi egyezmény előtt

Londoni jelentések szerint az angol lapok is nagy tudósításokban foglalkoznak a spanyol eseményekkel és megjegyzéseket fűznek a közeljövő politikai eshetőségeihez. A legtöbb lap valószínűnek tartja, hogy Franco győzelme után Mussolini négyhatalmi értekezletet hív össze, amelynek programja a következő lesz:

1. A spanyolországi vérontás mielőbbi megszüntetése.
2. A spanyol nép önmaga döntson sorsa felett egyetértésben Németországgal és Olaszországgal, amelyek segítséget nyújtottak Franco tábornoknak.
3. A négy nagyhatalom együttműködésével akadályozza meg bármilyen kommunista kormány, vagy néppárt megalakulását Katalóniában, vagy Madridban.

A Daily Express is tud az esetleges négyhatalmi értekezlet tervéről és értesülése szerint Rómában ezzel kapcsolatban a Földközi-tengeri-terv kidolgozásának lehetőségét emlegetik, amely meg tudná oldani a összes függőben lévő kérdéseket.

## Énekeltek a halál torkában a tengeren hánykódó repülőgép utasai

Érdekes cikkeket számolnak be a newyorki lapok a Cavalier nevű angol repülőgép ismeretlen szerencsétlenségéről, illetve a szerencsétlenségből élv megmenekült áldozatok élményeiről. A „Newyork Telegraph“ munkatársa beszélgetést folytatott Edna Watsonnal, a tiz megmenekült repülőgép egyikével, akit most egész Amerikában hősként ünnepelnek, mert bátorsága és lelkijelenté nagyban hozzájárult a tiz hajóörült megmentéséhez. A kanadai nő néhány perces interjúja során a következőket mondotta: „Amikor a rádiószízt, az utolsó S. O. S. jeleket leadta és a repülőgép az óceánba zuhant, Anderson kapitány, aki eléggé súlyosan megsebesült, rámbizta mentőfelszerelését. A gép balszárnya zuhanás közben levált a törzsről és ez a szárny uszva fennmaradt a víz színén. Erre a szárnyra kapaszkodtunk fel és a sebesült Anderson kapitány ereje megfeszítésével intézkedett az elhelyezkedésről. Az egyensúly fenntartása érdekében valamennyien a szárny szélére állottunk, vagy két óra hosszat, de a halálfelelem leolvasható volt valamennyiünk arcáról. Akkor támadt az ő-letem, ami most örületnek tűnik előttem, elkezdtem énekelni. Velem együtt énekelni kezdtek a többiek is. Reggel felé Anderson kapitány felkiáltott: Megmenekültünk... Valóban, egy hajó közeledett felénk, mire valamennyien elkezdtünk kiáltozni. Am szavunkat elnyelték a hullámok. Amikor azután a hajó elhaladt anélkül, hogy észrevett volna, már feladtunk minden reményt. Ismét énekelni kezdtünk, de nagyon gyászos volt a dallam, amellyel a halált készültünk fogadni. Azután ismét Anderson volt az, aki a megmentésünkre siető és teljes gőzzel közeledő „Essobay Twn“-t észrevette. A mentőcsónakok megérkezésekor már erőm végét járta. Csodálom — fejezte be pyilatkozatát Edna Watson, — hogy nem örültem meg a borzalomnak ezekben az óráiban...“